

Трибуна вітчизняного українського слова на вітчизняній американській землі

СВОБОДА
український щоденник

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редкація і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.,
Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807
Тел. УНЦ: HEnderson 4-1016

РІК LXII Ч. 35. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ-ЙОРК СУБОТА, 20-го ЛЮТОГО 1954. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, FEBRUARY 20, 1954. No. 35. VOL. LXII.

1894 — 60-РІЧЧЯ — 1954 УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Дмитро Галич

В шістдесяті роковини

Український Народний Союз обходить в цьому році 60-річчя свого існування. Правда, 60 років це не єдиний "круглий" період часу, як 25, 50, 75 чи 100-річчя, які традиційно відзначаються, як "срібні" чи "золоті" ювілеї, проте, у випадку Українського Народного Союзу вже не тільки кожне нове десятиріччя, але й кожний черговий рік становить досягнення, яке заслуговує на окрему увагу. Кожний бо новий рік існування Українського Народного Союзу, це рівночасно кожний новий рік існування й творчої праці нашої американсько-української спільноти в її організаційній оформленості та ідейній цілеспрямованості.

Українці були в Америці вже перед Українським Народним Союзом. Вони ж його створили. Але до створення УНСОЮЗУ була тільки маса, була тільки громада людей, що говорили тою самою мовою, яких зв'язало їхнє спільне походження та спільні традиції. Щойно УНСОЮЗ почав надавати їм організаційної форми та наповнювати її формою відповідної змістості. Сьогодні, при організаційній зрілості нашої спільноти та при його ідейній скріпленості, необхідна зміна: з початками та цілістю розвитку нашої української громади в цій країні досить важко збагнути що рідкісний роллю, яку відіграв Український Народний Союз в історії американських українців.

Український Народний Союз — це статутно-братерська допоміжна організація. В світлі розвитку національної спільноти це не був випадок, що власне такий організаційний довідок відіграв головну роль в оформленні української спільноти в Америці. Він бо має в своїй основі те, що стало взагалі першим промотором організації суспільних груп: взаємне порозуміння для поліпшення своєї долі та полегшення свого життя. Головною і питомою прикметою таких організацій — це принцип взаємної допомоги в нещасті на базі братерства, людяності та взаємного зрозуміння й рівності всіх.

Український Народний Союз є тільки дещо понад 20 років молодий від найстаршої американської братерської допоміжної організації в сучасному розумінні. Вже сам цей факт заохочує нашу американсько-українську спільноту до попереду американського суспільного прогресу, в якому братерсько-допоміжні організації відіграли таку визначну роль. Історія Українського Народного Союзу списана вже в Святіх книгах і в багатьох виданнях. Вона бо нерозривно зв'язана з історією американських українців взагалі.

Що ми сьогодні й не писали б про працю УНСОЮЗУ, все це буде тільки слабким відгомном того, що справді зроблено. Від своїх перших початків УНСОЮЗ та його члени мусили пройти той самий процес, що його проходить кожна будова, зокрема така монументальна, яка подумана на сотні років та виставлена на всі бурі й удари. Треба було вчасно передпроштити ґрунт під будову. А цей ґрунт був дуже зачеплений невільством, темнотою, пересудами, канцелярією, малярством та власною байдужістю. Скільки то даліх слів сказано, скільки

аргументів, часом і пологих криків треба було вжити, щоб цей ґрунт прочистити. Це була боротьба світла з темнотою, поступу з назадністю. Цю нерівну боротьбу виграно меншими силами тільки тому, що ці сили були з'єднані й вони притягали до себе шораз нових і нових свідомих та осядливих громадянських працівників.

В тих змаганнях покладали тверді, як криця, підвалини під будову УНСОЮЗУ. Сама будова тривала довго й була не менш важка та втрапляла на не менш трудної, як і перші її початки. Проте, праця була вже настільки легша, що вже були виразні зарисови нової будівлі, вже була більша надія на її завершення, та й більше сил з кожним роком прибувало. Перешкоди з боку чужих і своїх все ще не пересиділись, і як до кого можна застосувати засаду, що перешкоди тільки на те існують, щоб їх перемогти, то це головно до УНСОЮЗУ. Тут не місце висловлювати ці перешкоди, але згадаємо з них тільки дві, які вже більше, або менше висловились в нашій союзній публіцистиці. Коли УНСОЮЗ на своїх XII конгресі в Бостоні в 1924 році ухвалив переведення аскураційної реформи на базі нових, наукових досягнень аскураційного діла, то короткий після того він, переважно внаслідок непереможливості демократичних українських організацій, зменшився з 25,335 членів мало до 6,000. Це був удар, що його могла пережити тільки така інституція, що опиралася на таких твердих основах, як УНСОЮЗ. Інше потрясіння прийшло під час другої світової війни, коли Америка кон'юнктуально збралася з найбільшим ворогом українства й — тоді скритим, а сьогодні вже явним — всього людства, більшовицькою Москвою. Вей темні сили, цілу армію п'ятиколонних шпигунів і зрадників пушено тоді проти "української закордонної твердині" — Українського Народного Союзу, але під їхніми ударами ця вже могла будова американських українців навіть не задрижала.

Таких і подібних наступів на цю українську закордонну фортецю було більше, та всі вони не тільки були відбиті й перемогли, але після кожної з них: УНСОЮЗ ще більше кріпшав, ставав ще сильнішим.

Рівночасно з творчими наслідками спільної праці в УНСОЮЗІ для добра та розвитку нашої американсько-української спільноти, велася величезна й все глибокіша праця для добра нашого поневоленого українського народу. Почесні Грамоти, що їх діставав УНСОЮЗ і через нього його членство від "Провісників", "Рідної Школи", "Інвалідів", майже від усіх українських центральних інституцій та від безлічі місцевих ще й сьогодні говорять своєю мовою, дармащо всі ці інституції сьогодні роздавлені брутальним чоботом наїздника. Для України невинно впроваджено своє існування працював і сьогодні працює УНСОЮЗ теж на цій землі. Згадаймо тільки про ті видання вже стараннями й коштом УНСОЮЗУ дев'ять книг англійською мовою про Україну. Її історію, культуру та її змагання.

(Закінчення на стор. 6)

ЮВІЛЕЙНИЙ ЗАКЛИН ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

У цього річчя "День Батька своєї країни" Джорджа Вашингтона, 22-го лютого, завершується ПІНДЕСЯТ років з того часу, як за починком "СВОБОДИ" засновано УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ і цим покладаємо перші підвалини під будову організації, що й описав навідав горду назву УКРАЇНСЬКОЇ ЗАКОРДОННОЇ ТВЕРДИНИ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ постав на цій вільній і гостинній Американській Землі в тому часі, коли була тільки розпорошена, приблизно 300-тисячна українська маса, яка у величезній більшості не знала не тільки грамоти, але навіть свого національного імені й була — всупереч всім справедливим законам країни — предметом безжалісної національної та соціальної експлуатації з боку неосвічених агентів і агенцій.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ став ядром для створення великої, культурної і свідомої своєї мети та своїх завдань американсько-української спільноти. Організуючи братерства і відділи, Український Народний Союз з кожним роком охоплював чимраз більшу українську масу, а зорганізувавши їх, скеровував їхню силу й енергію на невпинну творчість усе нових вартостей. В рамках та за спонукою УНСОЮЗУ і його членства відкрили цю вільну землю широкій сітці української свідомості й українські народні домівки, поставали нові організації для окремих завдань, різничилися й удосконалювалися українське спільнотне життя, поступово поширюючи свої форми та поглиблюючи свій зміст.

На початку свого існування Український Народний Союз мав 10 відділів, 439 членів і 220,35 доларів майна. Сьогодні, у своєму шістдесятиріччя, він нараховує 499 відділів, 10,221 членів і 15,258,377.04 доларів майна. В тому часі УНСОЮЗ виплатив своїм членам або їх спадкоємцям 9,051,597.83 доларів померлих та інших заможних, крім 1,307,883.62 доларів дивідендів від власних вкладок.

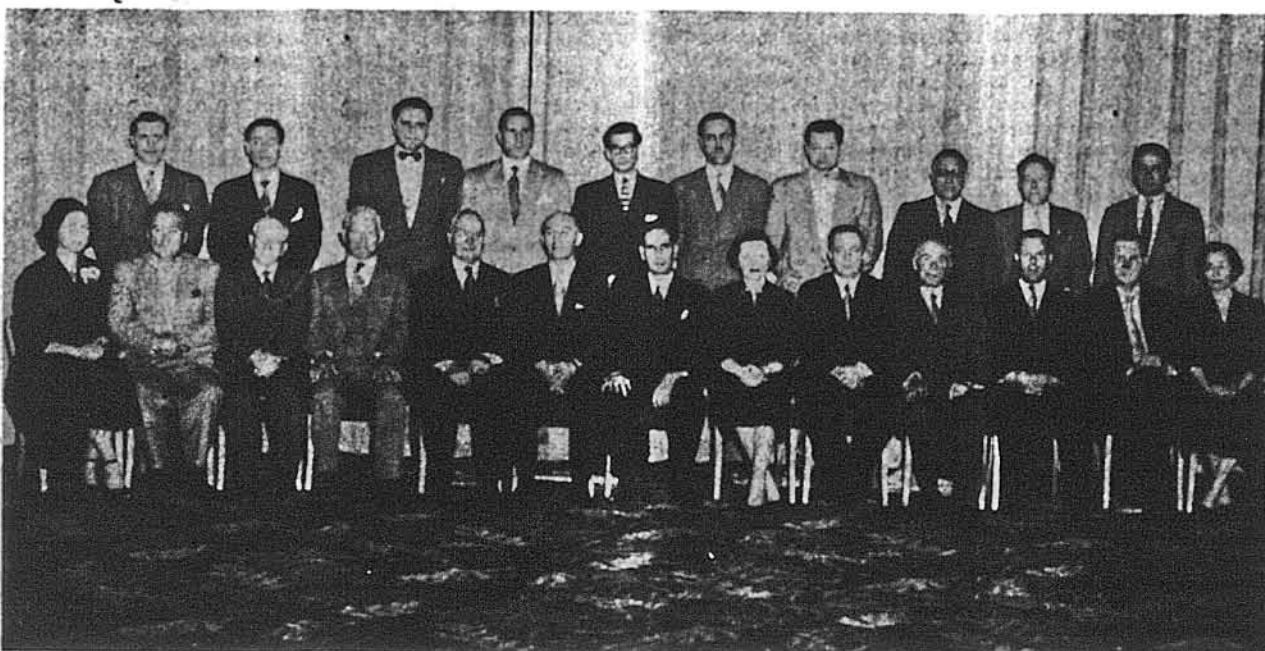
Так виконував Український Народний Союз свої обов'язки супроти своїх членів. Але жадною статистикою не можна охопити того великого вкладу праці і пожертв, що їх дав Український Народний Союз та його членство на допомогу Українському Народові в його боротьбі проти займанців, в його змаганнях до волі і незалежності. З самої тільки головної каси УНСОЮЗУ видано на такі народні цілі в цій країні та в Старому Краю понад мільйон доларів, а зложених за ініціативою та спонукою УНСОЮЗУ пожертв на ті цілі з кас його відділів та членства становлять уже грубі десятки мільйонів.

Внаслідок цих пожертв та матеріальною допомогою, УНСОЮЗ від самого початку свого існування невпинно, часто серед найбільших труднощів і перешкод, здобував увагу для українського імені, заступав інтереси волі українського народу, яку він нерозривно зв'язує з інтересами З'єднаних Держав Америки, великим вкладом труду і фондів. Зокрема, при допомозі своїх пресових органів та українських і англійських видавців, поширював правду про Україну і рівночасно конвенційному році.

Відзначаючи ювілейну дату заснування Українського Народного Союзу перед 60-ти роками та згадуючи коротко ті завдання, які він вже виконав і які ще стоять перед ним, ми рівночасно виділимо ключ: збільшити Український Народний Союз в цьому ювілейному році бодей на П'ЯТЬ ТИСЯЧ нових членів! Організаційною працею та збільшенням рядів членства УНСОЮЗУ американська спільнота найдоштовірніше шануватиме його дотеперішні заслуги, а рівночасно найпрактичніше сприятиме до успішного дальшого здійснення тих високих ідеалів, що їх покладали в його основу його піонери і що дають такі благословенні плоди для нашої спільноти, нашого українського народу і нашої прибраної американської Батьківщини!

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ: Дмитро Галич — голова, Йосип Лисогір і Геневефа Жеребняк — заступники голови, Григорій Герман — секретар, Роман Слободян — касир;
ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ: Степан Куропас, Володимир Гіряк, Володимир Коссар, д-р А. Т. Кібізей;
ГОЛОВНА РАДА: Дмитро Шмагала, Іван Романишин, д-р Іван Василенко, Іван Кокільський, Петро Кучма, Володимир Дідик, Микола Давискиба, Тарас Шпікула, Олена Штогрин, Анна Васильовська, Василь Гуссар.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В РР. 1950—1954

СІДЯТЬ (від ліва): гол. рада Анна Васильовська, гол. контрол. Володимир Гіряк, гол. контрол. інж. Володимир Коссар, гол. контрол. Дмитро Мінтула, гол. касир Роман Слободян, заст. голови Йосип Лисогір, голова Дмитро Галич, заступники голови Геневефа Жеребняк, гол. секретар Григорій Герман, головний редактор "Свободи" д-р Лука Мінтула, гол. конгр. інж. Степан Куропас, гол. конгр. д-р Амвросій Т. Кібізей, гол. рада Олена Штогрин, СТОЯТЬ (від ліва): гол. радний Петро Кучма, гол. радний Володимир Дідик, гол. радний Тарас Шпікула, гол. радний Іван Кокільський, гол. радний Іван Романишин, гол. радний д-р Іван Василенко, гол. радний Василь Гуссар, гол. радний Дмитро Шмагала, гол. радний Микола Давискиба і редактор "Українського Тижневика" Степан Шумейко.

Д-р Л. Мінтула

В одному ряді

Старе наше покоління кінчає своє життя. День за днем відходить з рядів УНСОЮЗУ ті "звичайні" члени, чоловіки і жінки, що витримали в організації по 40, 50 чи більше років. Новому поколінню вони невідомі. Часом видається, що тільки в "Свободі" є це про них скромна згадка відділових секретарів, з додатком, що Покійний чи Покинутий, ніколи не відмовляв пожертви на народні потреби та брав активну участь в наших громадських житті, поки їх не перемогла хвороба...

В 60-ліття УНСОЮЗУ усім їм належить велике призначення і пошана за те, що вони вступили до УНСОЮЗУ, коли він був числом малий, а фінансово бідний, що тримали з організацією в час різних потрясень і не покидали її, як на неї падали громи від своїх і чужих (а такого в Союзі було впродовж 60 років дуже багато), та, найважливіше, завжди держали один ряд і не дали ідеї організації зійти на бездоріжжя. Во вдержанні в своїй організації, та ще й тоді, коли доводилося у ній не раз особисто й незалежно витримувати, не належить до традицій нашої спільноти. Радим наставити. Думати об'єднуючи категоріями та йти в одному ряді, теж не наша звичка. Інакше не було б у нас під теперішню пору розпорознення сил і так багато різних організацій, що їх останніми роками маторено, хоч їхнє існування не має ніякого виправдання, як думати реально про нашу будуччину в Америці й нашу допомогу Україні.

На крайовій конференції англійської партії праці в Маргейт в 1953 році, відомий робітничий провідник, Артур Грінгауд, закликаючи до об'єднання робітничих сил, назвав розбавлення цієї сили "зрадою". Цей гострий вислів відповідає, очевидно, теперішній дійсності, великий загрозі вільному робітництву і всім вільним людям у світі від того самого ворога, що давить волею української спільноти. УНСОЮЗ це таке об'єднання американо-українців, яке постійно накликає до одного, дисциплінованого, об'єднаного українського фронту тут і всюди поза Україною, вважаючи це виявом власних сил, та бажаючи головно на них спиратись. Власними силами УНСОЮЗ побудований, власними силами вдержується і власними силами веде свою працю. В різних періодах свого існування, як не було тут жадної іншої репрезентації, її функції виконував УНСОЮЗ, виконуючи при цьому всю потрібну працю, в тому політичному і пропагандному, фінансовому й з власних фондів, себто з того, що складало його члени. Ті члени рідко були з "високими кваліфікаціями". Бракувало не раз тих "кваліфікацій" і в головних урядових Союзі, і в редакторів "Свободи". Але це у великій мірі покривала Велика Ідея, що їх усіх об'єднувала й до добрих діл заставляла. Це глибока і вічна палаюча любов до Рідного Краю і свого народу в неволі. Ось та безкорисна і тиха, але шира любов дасть нам і нині змогу легко відчувати велике завдання американських українців, як також і ту роль, яку відіграли за 60 років свого існування УНСОЮЗ та його орган — "Свобода". Це не значить — а про

це вже писано не раз! — що в УНСОЮЗІ чи в "Свободі" все було в ідеальному порядку, що вони верх мудрості і патріотизму. Так воно не було й не є. Конвенції УНСОЮЗУ можуть бути доказом, чого нам бракувало й бракує під тим кутом "вищого інтересу". Проте, той "інтерес" таки перемігав у важливіх моментах у минулому, коли то членство Союзу складалось з самих таких "звичайних" людей, ряди яких тепер з кожним днем проріжує немовляча смерть. Але чим би ми могли і повинні бути сьогодні, коли б активними членами УНСОЮЗУ стали визначні сили нової еміграції, чи ті, що тут родились й виховані українськими батьками? Кажемо виразно "активними" членами, бо ж саме число членів це нічого не говорить. Можна ж дістатись до Союзу і бути в ньому навіть і без вищої цілі, тільки ради самого матеріального забезпечення. Та це не є те членство, якого бажали собі основоположники УНСОЮЗУ вже тому 60 років, бо всі вони були ідеалістами, патріотами і поступовцями, що кладали в основу організації великі принципи християнської моралі, братерства.

Чарльз Ліндберг розповідає у своїй знаменитій книзі "Ді Спірит оф Сейнт Луїс", як робітники збудували літак цієї самої назви за 60 днів. Він твердить, що цю чудову машину збудували так скоро тільки тому, бо всі вони відчували, що прикладають рух до великого й славного діла. Тому працюючи днями й ночами з ентузіазмом, а не за гроші, бо тих навіть не було аж так багато, — щоб ту працю заплатити. Перелет американця через Атлантику, та ще одинцем і в односторонньому літаку, ось що творило в робітниках цей "спирит" дух!

З подібним запалом приступали тому 60 років перші наші піонери до праці над будовою УНСОЮЗУ. З тих піонерів вже сьогодні нема ні одного в живих. Живе тільки їхня Ідея, їхній Дух, живе УНСОЮЗ зі своїми 70 тисячами членів. Честі їх пам'яті за те, що вони взяли за це благородне діло з любові до свого народу і що вже тоді так тісно злучили Христову Правду з Українською Правдою та вірою в перемогу як очної, так і другої!

Це той шлях, по якому ми і нині йдемо, це та віра, якою сьогодні живемо не тільки ми, але якою живе і весь український народ.

(Скорочено з Ювілейної Книжки УНСОЮЗУ "Україні у вільному світі" з 1954 року).

О. ГРИГОРІЙ ГРУШКА
засновник і перший редактор "Свободи" та основоположник Українського Народного Союзу

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

PEREPLATA:	SUBSCRIPTION RATES:
На рік \$10.00	One year \$10.00
На пів року 5.25	Six months 5.25
На три місяці 2.75	Three months 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„СОЮЗ" І „СВОБОДА"

За горами і морями, далеко від Дніпра і Дністра, почало битися тому 60 років українське серце з великої радості, що зібрався вигнаний недовго з рідної землі діти, щоб себе тут, на американській землі, як одна родина, одним духом об'єднати і одніми іншими рятувати.

Сталося це 22 лютого 1894 року.

Тоді постала в степі Пенсильванії, в містечку Шамокін, тому 60 років, перша українська народна установа в Америці, відома як Український Народний Союз. Зродилася вона з любові до ближнього, а в першу чергу до рідного, бо — як це написано в посланнях св. Павла — хто про своїх не дбає, той „гірший від невір'я". Думку про Союз підняла „Свобода", наша перша народна газета в Америці, в переконанні, що її ідеї не дійдуть до широких наших мас, в більшість частин неграмотних і побаламучених москвофільською пропагандою, коли їх не притягнемо до такої рідної організації, яка є на цій землі життєвою konieczністю. Бо щойно зібравши їх в таку організацію, можна буде ширити між ними просвіту і правду про те, хто вони, якого роду, якої назви і які їх завдання в Америці. Яко велику вагу прикладав о. Г. Грушка, перший редактор „Свободи", до постанови цієї організації, видно найкраще з отих його слів: „Веселися, Україно-Мати, бо твої діти вже не пропали в Америці, вони ось наче з гробу встали, пізналися, об'єдналися, об'єдналися і Союз заклали".

Від тих поетичних слів, що їх помістив о. Грушка в „Свободі" у своїм пророчім надхненню, що справинило дійсність було ще дуже й дуже далеко. Це були, по правді, тільки мрії таких, як він, найвідоміших з малої громади співісходів. Всього титан здійснювати ті мрії спав тоді на „Свободі", але вона була без усіх фінансових засобів, ні не мала потрібних для цього редакторських сил, ні навіть постійного місця осідку, бо воно міналося відповідно до того, на якій парафії був її редактор. „Чудо", яким вона вдержувалася, було в тому, що тоді прибували до Америки як священники самі ідеалісти, повні молодого запалу для служби своєму народові. До того тільки така служба, а ніщо інше, були причиною їх приїзду до Америки! Це вони складали титулом місячної передплати на „Свободу" по \$10 чи \$5 і тим дали газеті не тільки можливість виходити, але й доконали безплатно до тисяч наших імігрантів, які почали поволі в ній розглядатися, чи вчитися на ній писати і читати.

Зазначимо, що вже рік по постанові Союзу програму його діяльності поширено на всебічну допомогу рідним братам в Східній Країні в їх боротьбі за свої національні права. Проблема цієї допомоги — „стати як один муж за українські народні права" — не сходила від цього часу ні зі шпальти „Свободи", ні з програми конвенції Союзу, чи річних нарад його головного уряду. Ота ідейна й нерозлучна дружба УНСоюзу з „Свободою", а відтак і її їхня формально-організаційна злука, стали згодом тим сильним муром, об який розбивалися численні ворожі наступи, звернені проти акції американських українців в справі оборони прав українського народу до волі й незалежності. До того УНСоюз дістав таким чином змогу промовляти до української спільноти в Америці не тільки своїми місячними організаційними та фінансовими звітами чи відозвами, але бути з нею через „Свободу" в постійному контакті та підтримувати разом з нею наші найшляхетніші заміри, як щодо нашого життя в Америці, так і щодо допомоги визвольним змаганням наших рідних в Європі.

60 років ідейної служби своєму народові й рідній справі, — це великий досвід. Це наука, набута шляхом різних помилок, роблених з незнання американських відносин до нашого місця в цій країні. Це з наш досвід, так, як нашим є УНСоюз, як нашою є „Свобода". Сьогодні маємо між собою багато нових ідейних сил з найвищою нашою іміграції, які не мусять тут, на американському ґрунті, блукати. Ім треба тільки мати повне довіря до тої рідної установи, яка вже тут з великим успіхом 60 років працює для здійснення тих ідейних волі, які найвище цінить як український нарід, так і американський. Відкрити бути з УНСоюзом і „Свободою" — значить допомагати їм, щоб ще й на наступних 60 років процвітало тут українське життя. А це теж не малаважна справа!

Роман Слободин

У. Н. СОЮЗ В ЧИСЛАХ

Український Народний Союз відомий в цілому світі не тільки між українцями, але в багатьох випадках і чужинцями, які цікавляться того роду діяльними суспільними життям. Серед українців він відомий не тільки своїми організаційними і фінансовими успіхами, але головню своєю жертвенністю на благородній, цій, патріотичності та ідейністю свого членства, своєю передовою роллю в суспільно-громадському житті та своїм великим вкладом в допомогу визвольним змаганням українського народу. Чужинці, навіть, в першу чергу дивляться на числа цієї організації і з них роблять відповідні висновки.

Числа, чи — як загально кажуть — „мова чисел" не належать до найцікавішої лектури для пересічного громадянина. Проте, хто вміє їх числа читати, той розуміє їхню мову, для того вони можуть послужити найбільш переконливими аргументами та дозволити на найдалше йти до висновків. Бо для знавця ніщо краще не говорить про живучість організації, як власне ці її „мертві числа".

Як виглядає сьогодні Український Народний Союз в числах, як сповідав він свої обов'язки супроти своїх членів і їх родин, супроти нашої американсько-української громади та супроти українського народу взагалі?

Для розгляду й відповіді на всі ці питання було б необхідно передати довідковий стовпчик чисел і таблиць. Це неможливо зробити в короткій статті. Згадаємо тільки коротко.

При постанові У. Н. Союзу в 1894 році мав він відділи тільки в 10 громадах. В 1902 році мав їх уже в 52 громадах. Під час 40-літнього ювілею в 1934 р. відділи УНС були вже в 218 громадах, а 10 років пізніше, під час 50-літнього ювілею, УНСоюз поширився на 288 громад. Напередодні 60-літнього ювілею, а саме з кінцем 31 грудня 1953 року, членство УНСоюзу було організоване вже у 499 відділах в 283 громадах.

Тисячу або більше членів нараховуємо в 13 громадах. На першому місці є Шікаго, а далі, — Нью-Йорк, Філадельфія, Клівленд, Рачестер, Дітройт, Торонто, Ньюарк, Джерсі Сіті, Гемптон, Іонг-стевен, Воффало і Честер.

З кінцем грудня 1943 року було в УНСоюзі дорослих членів 31,860, а з кінцем грудня 1953 року було їх уже 49,807. Приріст старших членів за 10 літ вивинить 18,147 членів, або 57.32%. В молодішій департаменті УНСоюзу було з кінцем грудня 1943 року 10,400 членів, а з кінцем грудня 1953 року було їх 20,414, отже за 10 років приріст в членах молодечого департаменту на 10,014 членів, або 96.29%. Загальне збільшення членів таке: з кінцем грудня 1953 року було усіх членів в обидвох департаментах 70,221, а з кінцем грудня 1943 року було їх 42,060; приріст за 10 років 28,161, або 66.95%

Від 22 лютого 1894 року до 31 грудня 1953 року, отже за 60 років померло старших і молодших членів УНСоюзу разом 11,119 членів і УНСоюз виплатив \$8,330,348.62 по смертних заповітах. Крім цього від 1 січня 1915 року до 31 грудня 1953 року виплачено для калі і невилікувано хворих членів суму \$721,249.31.

З впровадженням нових родів забезпечення УНСоюз став модерною, відповідно загосподарованою організацією і його майно кожного року тепер збільшується мільйонними цифрами. Цей приріст майна дав змогу давати членам відповідні дивіденди. До 31 грудня 1953 року виплачено 19 дивіденд на загальну суму \$1,307,883.62.

Майно УНСоюзу, дорослих членів і молодечого департаменту, вносить \$15,258,377.64. За останні 10 років це майно зросло на суму \$7,979,714.37 або на 52.3%. Це тільки підтверджує, що УНСоюз має справу фінансовою основою і членство має повну гарантію, що ця організація виповнить всі свої зобов'язання.

Посмертний і резервний фонди, що призначені на забезпечення виплати зобов'язань на членських грамотах, вносять суму \$14,580,366.18, або 95.56% всього майна організації. УНСоюз має три і пів мільйона доларів більше на тому фонді, ніж приписують закони для організації з такими зобов'язаннями. Всі інші фонди разом \$678,011.46 мають інші зобов'язання крім забезпечення членських грамот і становлять 4.44% всього майна організації.

Подане майно УНСоюзу інвестоване так: в готівці \$316,495.40 або 2.07% в моргеджках \$638,408.38 або 4.18%; в бондах \$13,676.47, або 89.63%; у позичках членам \$316,572.94 або 2.07%; в інвестиційних реальностях \$299,881.37 або 1.97%; у друкарні \$10,543.79, або .08%.

Кожному, хто розуміється на інвестиціях, буде ясно, що інвестиційна господарка УНСоюзу є не тільки корисна, але і ризикована і найбільш певна.

Шістдесят років історії Українського Народного Союзу дають нам велику практику до багатого вказівки, що й як нам робити та куди йти в майбутньому. УНСоюз, а з ним і багато з нас, зокрема тих, що є в його провіді, пережили великі успіхи, але й не менші труднощі та невдачі. Цей багатоглибкий досвід минулого є запорукою ще світлішого майбутнього.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найвідоміші українські сили в одній ієдній спільноті та поставила її на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

„БАТЬКО СВОЄЇ КРАЇНИ"

До кого ця назва відноситься, знають про це сьогодні не тільки в Америці, але всюди, де тільки мова про „батька землі Вашингтона". Проте перший у серцях американського народу, Джордж Вашингтон, народився якого святкує урочисто вся Америка в дні 22 лютого, не був якоюсь надзвичайною людиною, обдарованою винятковими талантами, не був навіть „військовим генієм", хоч якраз з його іменем зв'язана перемога на полі битви. Вирішувати в такій атмосфері, яка виховувала не „революціонерів", а радше „джентельменів" старого англійського покрію, людей консервативного способу думання, тісно зв'язаних з багатою класою та її традиціями і порядками, в тому числі й з королівською владою. Перейти якраз такий людині, багатій і консервативній, до табору „американських патріотів", себто до „бунтівників", „демократів" та „самостійників" і стати на чолі „революційної армії", не було легко. Америка ж була майже до самого кінця семилітньої Революційної Війни поділена на два табори. „Льо-

ялістів", себто прихильників дальшої злуки американських колоній з Англією, було не раз в англійських рядах майже стільки, скільки було „самостійників" в армії Вашингтона. „Демократи" та їхнього правління боялися не тільки „льолялістів-аристократів", лякалися нових ідей навіть фермери, зокрема багатіші.

Американські „самостійники" були меншиною, і то значною, коли почалася на цій землі війна за „визволення" і „незалежність". Навіть у малому числі „американських патріотів" не всі були ідеалістами типу Джефферсона чи Вашингтона; були ж там і такі, що думали про „бізнес", пакарство, вільну торгівлю, як добру нагоду позбутися боргів, затягнених в англійських купців. До того, як гостро не судити б „льолялістів", треба пам'ятати, що для них Англія була „рідною країною", з якої виїхали їхні предки, чи вони самі, мовою якої вони говорили й писали і традиції та культуру якої вони жили. Вони воліли далі терпіти „старшунів" Англії, ніж від неї відірватися. „Американські

патріоти" теж вважали Англію своїм „матірнім краєм", але не хотіли залишатися „колоністами", призначеними на висок, як це уявляв собі Бенджамін Франклін притягнула Франція на бік американських колоній, а англійський імігрант, Томас Пейн, знайшов спосіб, як підтримувати революційного духа, що так часто підпадав, головню по кожній військовій поразці революційної армії, а тих поразок було багато.

Коли 19 квітня 1775 року валили стріли біля Лексингтону, в степі Массачусетс, то їх добре характеризували Емерсон, кажучи, що відомі їх поїздки по цьому світі. Бо який того відомому не було, і не було допомоги, то ледве чи були б сьогодні З'єднені Держави Америки такими, як їх бачимо.

Вашингтон добре прислухався до вільної республіки тек і як її перший президент. Труднощі, які треба було йому перемогти, нищили доценту його нерви. Нова держава була без каси й організаційного апарату, а зате повна амбіцій людей, що хотіли робити на ній свої інтереси. Ідеалісти не мали практичної програми. Проти аграрників демократа Джефферсона стояв Гемілтон, банкір та промисловець, людина великих здібностей, яка стояла вірно в час війни при Вашингтоні, але не приховувала своєї недовіри до „демократів", що її уявляла собі як „панування натовпу". Вашингтон добре знав особисті відносини між своїми найбільшими доверцями, себто Джефферсоном і Гемілтоном, але по-прежнему відносив до другого „Іншого". Ідучи виголосити в 1789 році, в Нью-Йорку, інавгураційну промову як перший президент, заявив, що „почуваю себе так, як той злощасливий, що його ведуть на шибеницю".

Як відомо, Вашингтон ніяк не хотів бути президентом. Його змусили прийняти цей високий уряд. Обиравши його, він визнає себе дуже здібним організатором і поставив такий державний апарат, якому щодо чесності не дорівнював нікий інший, аж до цього часу.

В 1892-ому році постало т. зв. „Соснінський преко-кафто-лістический русський братств", до якого приступили й згадувані вже братства та до якого належали й перші українські священники з Галичини, між ними і о. Іван Констанківч, що став членом „Контрольного Комісії Соснінського, очолюваного т. зв. укр. руськими священниками Іваном Смитом та Ю. Жатковичем. О. І. Констанківч, як контролер Соснінського, стверджував, що сподарку в тій організації і виступив з її критикою на конвенції в Сент-Полі в 1893 році, за що попово не тільки йому, але й усім „галицьким русинам".

(Закінчення на стор. 4-й)

Д-р Ярослав Падох

ЧИ СПРАВДІ ТВЕРДИНЯ?

Ювілейний сентименталізм і реальний погляд

Це таке природне: ювілей наводять спомини, а спомини настраюють сентиментально. І тому так трудно в ювілейній статті оборонитися перед ювілейним настроєм та відмежувати факти від бажань. Шістдесятріччя — великий час. Наскільки більший в українській долі. Ні один світовий катаклізм не минав нашої землі. Тепер, як і колись в історичну давнину, коли всі німіші походи, спрямовані в західний світ, валили першою, що не надщербленою, силою в українській валі. І в тілі того валу, так часто розривався й паленого, виростали й деспотичні західні походи, нагромаджувалися скориби західного матеріального й духовного добра. А ми в той час відставали в походи і змагання нації, так блискуче започаткованому в добу Володимира і Ярослава. Голи рани і готовилися до нового удару. Великі почини провалилися, призначені жити й розвиватися гинуло передчасною смертю. Тому такі рідкі в нас довголітні ювілеї і така висока їх ціна.

Ось три роки тому ми зі здивуванням і радістю стверджували і вітали 40-ліття нашого Пласту, який, хоч переслідуваний всіма зайняттями України, витривав при своїх обітках і сьогодні з несподіваним запалом далі провадить нашу молоді прямиим шляхом „до щастя, слави і свободи". Ось дивимось, як на чужо, на 80-літнього ювілята, Наукове Товариство ім. Шевченка, яке, не знаючи ні на подвійну ліквідацію окупантів, вишло з більшостю своїх членів, під проводом свого голови, на чужину і

тут, змагаючись з нібито неможливими перешкодами, продовжує боротьбу за здійснення заповіту свого патрона.

А сьогодні з подивом і радістю вітаємо нового, рідного ювілята — Український Народний Союз. Вітаємо щиро всією нашою громадою того, що його назвав поет твердиною українського замор'я. Цю назву прийняло наше громадянство, зокрема західні землі, виповнивши поетичну фразу реальним змістом призначення і владності за десятки років трудів і змагань.

А вітаючи з ювілею не боронімо від спокус запитати себе, чи і в своє шістдесятріччя залишилися наш ювілята наділи твердиною української, твердиною „заморської", чи з вель твердіння тієї всі ще зоряні сторожки очі на всі фронти українські, чи посилають із неї поміч у загрозливі місця, а голос її сурми скріплює віру й надію у день перемоги?

Але при цьому не даймо опанувати себе, хоч і як це природно, сентиментом, лише оцінюймо ювілята об'єктивним, хоч і доброзичливим оком скептика, і так ставимося визначити його місце в нашому національному житті.

Та все ж оця оцінка не буде повною. Автор цих слів щойно стоїть перед першим найскромнішим своїм американським ювілеєм: п'ятнадцяти років у цій країні і в Союзі. Час закороткий на те, щоб пізнати все минуле і збагнути все значення та призначення великого діла і великої організації. Та може в цій хтось і добачить справжню вартість оцінки, бо нові очі бачать часто те, чого старі, привичні, не добачають.

(Закінчення на стор. 8-й)

А. Драган

ПОЧАТКИ У. Н. СОЮЗУ

На початку було слово. Так було і з Українським Народним Союзом. На його початку було слово, тепле, щире й переконливе слово-ідея, що стало ділом, довкола якого зосереджувалось і розвивалось все життя американських українців у всіх його проявах впродовж останніх 60 років.

Дня 15-го вересня 1893-го року появилася перше число „Свободи". В четвертому числі того майбутнього органу т. ідейного виразника Українського Народного Союзу, яке появилася з датою 1-го листопада 1893-го року, надрукована на цілій першій сторінці велика стаття, що й була тим творчим словом, яке описала перетворилося у велике діло — Український Народний Союз. Та стаття — п. з. „НАМ ТРЕБА НАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ" — мала ризичне значення не тільки для створення Українського Народного Союзу, але й для „літнього" розвитку всього українського життя на цій землі. В ній м. ін. сказано (Цитуємо дослівно, змінюючи бровильні вигнання з рідного

тільки правопис та заступаючи живанням тоді назву „русин", „руський" на „українець", „український").

„Як для риб потрібна вода, як для птаха крила, як для справного хліба, як нації, кожному з нас потрібне повітря, так само для нас, тут розсіяних українців, треба народної організації, себто такого братства, до якого кожний український, де б він був, як далеко він не жив би, повинен до того братства, до тієї великої української родини-сім'ї належати. Один чоловік не вміє підняти важкий намір, але коли візьметься кілька людей, то допоможуть нещасливому.

„Один усім допомогти не може, але всі одному негідно. З того виходить ясно, що в єдності сила, яку важко перемогти. Тому то, браття, до

краю, з власної батьківщини, з-під рідної стріхи, лущієся, скупчується, єдналися, і так пізнаємо один одного, пізнаємо нашу біду, нашу нужду, наші хвиби, наші недостатки, обміняємося думками-думками, один одному відкрисмо своє серце і спільно, разом на чужині порадиємо про свою біду та відженемо її від себе спільними силами!..

„По довгих, дорогих, браття, роздумуваннях, по довгих міркуваннях, по довгих застановах над потребами українського американського народу, прийшли ми до переконання, що треба нам доконче поділитися з вами тією думкою, яка в добру годину зродилася в нашій душі і серце наше оточило її любов'ю до українського народу.

Та думка, та мисль, якщо вона атліється в діло, тоді грядучі покоління, які народяться на вільній землі, будуть дикувати і тихим, неуканим словом згадувати нас, і наші могили заквітчують квітами, політичнім слюдами радості та відчуженості. Ми, закликаючи Всевисшнього Бога, щоб поблагословив це зерно, яке кидаємо в українську ріллю, подасмо до відома у-

країнському робітникові, що тяжко працює чи то в глибоких, темних і небезпечних майнах, чи то у фабриках, де тисячі коліс, що обертаються, чигають на його смерть, що в Америці доконче треба заложити народну організацію під назвою „НАРОДНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ", який тільки для українського робітника мав би відкрити двері, підтримувати робітничим грошем на допомогу нещасному співбратові, який був би робітником керованим, в робітничих руках була б його каса, робітничий господарств і б своїм власним грошем.

Ціль Народного Українського Союзу була б така: Допомогати хворим та виплачувати посмертні; Закладати читальні і вечірні школи для дорослих. Ширити просвіту між народом при допомозі дешевих книжечок, як це робиться в старому краю. Наставати на те, щоб українці брали американські папери та ставали громадянами тієї землі, на якій живуть. Даліше закладати політичні клуби та брати живу участь у виборах. Хоронити наш нарід перед чуж-

жими п'явками нашого народу."

„Сьогодні з тяжкою бідою приходить поставити яку українську церкву і треба їй жебрати. Але чи не краще було б мати свою народну касу і дати замість бідної церкви? Нове українське покоління росте тут, в Америці, мов ті гриби по дощі, і нема кому подумати про майбутнє української молоді. Що з неї буде, як вона не матиме по-українськи читати і писати, як не знатиме української історії, як не буде знати українського катехизму?"

Завданням Народного Українського Союзу було б подбати про те, розвідати, в яких місцях скільки є українських дітей в шкільному віці і чи самі люди можуть дати утримання учителям, а якщо ні, тоді треба їм допомогти в тому ділі."

Нехай буде, що буде, ми сміливо кличемо до народу українського: Народе, повір, повір нашим мислям, нашім душі! Богом святим, що на ній, на ній, що тільки цього добра бажаємо. Встань з гробового сну, пізнай, хто твій брат і хто тобі рад, маш

очі — подивися, що діється докорути тебе, як усі тебе за ніщо мають, тільки твою працю, потом і кров'ю політуй, цінать, бо вона приносить їм користь. З того невідластва, з твоєї темноти, з твоєї глупоти багатіють, а ти, мій чоловіче, спускаєшся глибоко в майні, або, як чорний віль, тигани трохи у фабриці та заробляй на чужині на корти, на жидів, на довгі старого краю. Але коли захворієш і в тяжких болах умреш, треба їй жебрати поміж людей, може на того бідного Лазаря, щоб гірніше-тіло не винесли гайворонам на болотистій місці, але щоб по-християнськи зачинав з гробі поховати і хрест надії на воскресіння мертвих поставили."

Якщо б наші країни що так важливу і пекучу справу заспали, на нашу патріотичну відозву жадної відповіді не дали, тоді дали б дуже сумне свідчення духовної слабості й недбаєства. Але ми це не віримо, бо наш нарід піднесе свій могутній голос і з усіх сторін відзивається українці та скажуть: нам треба Народного Українського Союзу, нам треба пізнатися і про свою біду порадились,

нам треба триматися купи, нам треба спільними силами працювати над поліпшенням нашої долі в далекій чужині, нам треба, щоб марно не пропасти!"

Так і сталося. Пізніша історія виказує, що своє збереження, як окремої національної спільноти, американські українці завдячують у великій мірі Українському Народному Союзові.

Згідно з наявними статистичними даними, загальна кількість українських імігрантів в Америці в роках 1893-95 добидала до 300,000 осіб, при чому велику більшість становили українці з Лемківщини та Закарпаття. Був це переважно темний і невідомий елемент, що не знав не тільки грамоти, але й своєї назви. Про будь-яку їх організацію початково не могло бути й мови. Все ж такий перший український греко-католицький священник в Америці, о. Іван Волянський, якого вислав до Америки, на прохання самих імігрантів та після того, як вони зложили потрібні йому на дорогу гроші, львівський митрополит, пізніший кардинал Сильвестер Сембратович, потрапив

вже в 1885 р. точно 18-го січня, заснувати в Шенандоа, в Пенсильванії, перше Братство ім. св. Миколая, яке описала також ядром для створення Українського Народного Союзу. В дальших кількох роках заложено ще кілька подібних братств, між ними Братство св. Кирила і Методія в Шамокіні, братства в Олсфеллі, Мейфілді, всі в Пенсильванії, де у великій мірі скупчувались перші українські імігранти.

В 1892-ому році постало т. зв. „Соснінський преко-кафто-лістический русський братств", до якого приступили й згадувані вже братства та до якого належали й перші українські священники з Галичини, між ними і о. Іван Констанківч, що став членом „Контрольного Комісії Соснінського, очолюваного т. зв. укр. руськими священниками Іваном Смитом та Ю. Жатковичем. О. І. Констанківч, як контролер Соснінського, стверджував, що сподарку в тій організації і виступив з її критикою на конвенції в Сент-Полі в 1893 році, за що попово не тільки йому, але й усім „галицьким русинам".

(Закінчення на стор. 4-й)

Л. Луца

ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Український Народний Союз відзначає цього року 60-річний Ювілей свого існування. Але це не перший ювілей, що його святкує ця найстаріша й найповажніша нація організації в Америці, що її заснувала горстка єврейських українців 60 років тому. Тому згадаємо коротко про ті давні ювілеї, щоб пригадати собі, як наші попередники стилися ростою своєї організації.

Десятиріччя УНСОЮЗУ

Десятирічний Ювілей УНСОЮЗУ відзначався від 30 травня до 2 червня 1904 року в місті Шамоні, в штаті Пенсильванія. Програма його складалася з маніфестаційного походу по головних вулицях міста та з ювілейного концерту. Про ті святкування писала „Свобода“ в числі з 9-го червня 1904 так:

„Кожному, хто бачив ту парад, росло серце і кожний був гордий з того, що він — українець. Уже в 8 годині ранком 30 травня почали збиратися біля церкви українські братства, в пів до дев'яти години з'єднались з американськими товариствами і вишкувались у величавий похід. На самім переді йшла міська поліція, а за нею поліція вогневої сторожі. Далі маршували ветерани з єврейської війни з крісами на раменах. Попереду йшли старшина на коні, за ним прапороросеці і оркестра. Далі йшли п'ять відділів вогневої сторожі... За ними маршували відділи релігій (індіан). Вони представляли червоних людей, які перші замешкали Америку.“

Далі поданий опис усього походу, що складався з 6.000 людей, і під час якого грало десятирічний оркестр. Після параду присутні пішли на Богослуження після якого посвячено новий прапор Союзу. 2 червня 1904 року, по кошти, відбувся Ювілейний Концерт в найбільшій залі місцевого театру. Проти українського народу, то УНСОЮЗ організував цей концерт, що показує багатство української пісні. На цьому концерті співа-ли два хори, під диригентурою о. Стефановича та п. Стеткевича. „Пісні наші, писала „Свобода“, сподобались всім, а вже найбільше американцям, які напевно подумали собі, який то слашний музичний талант, що такі гарні пісні має, як ті українці, які люблять свою вітчизну“.

Після концерту відбувся комерс, на якому було багато американців. (Після того концерту писала про українців і американська преса. Докладний опис цього першого ювілею УНСОЮЗУ поміщений в ювілейній „Україні“ в кількомісячній „Альманаху УНС на 1954 рік“).

20-річний Ювілей УНСОЮЗУ

1914 року „Свобода“ відзначала 20-річний Ювілей Укра-

їнського Народного Союзу. З цього приводу поміщено статтю на 1, 2 і 3 сторінках. В статті на першій сторінці писалося, між іншим, так: „Хоч Український Народний Союз за час свого 20-річного існування не сповнив ще в цілості усіх тих задач, які повинен був сповнити, згідно з планами його організаторів, то все ж таки він був і є єдиним народним прибутком для наших заточених в Америці, даючи не тільки матеріальну поміч вдовам і сиротам по своїх членах, але й моральну підтримку всім тугущим українцям, які єдиний осередок нашого народного життя на чужині“.

На 2 і 3 сторінках були статті про розвиток УНСОЮЗУ та світліни його діячів, що заслуужилися для росту цієї інституції. Якнайкраще автор, що скрісився за критикою П. Т. князя свій вірш такою строфою.

Збуди, хто спить в пітні,
[наї встане!
Упавши в яму — руку дай!
Розбий ти людям їх кайдани
І слово правди їм кидай.

40-річний Ювілей УНСОЮЗУ

В 1919 році припадає срібний 25-річний Ювілей УНСОЮЗУ, але тоді ця наша інституція була зайнята українською визвольною війною на Рідних Землях, тому не мала часу подумати про свої власні справи. Всі числа тодішньої „Свободи“, органу УНСОЮЗУ, переповнені вітаннями про боротьбу українського війська на фронтах, а також про дипломатичну боротьбу в Парижі за визнання української державності. Та зате імпозовно вийшло святкування 40-річного Ювілею УНСОЮЗУ, яке припало на 1934 рік. Кампанія за гідне відзначення цього ювілею почала „Свобода“ вже в 1 числі з того року, друкуючи відозву з цього приводу та закликаючи всіх відділів УНСОЮЗУ гідно відзначити це, так рідке в наших обставинах, свято.

В цій відозві писалося, що „УНСОЮЗ вступав в сороковий рік життя, певний своєї сили, гордий зі своїх дотеперішніх успіхів, але одночасно і свідомий тих завдань, які його чекають“. Найбільш турботливою тодішнього Головного Уряду УНСОЮЗУ було те, щоб подбати про тих, які мають продовжувати традицію минулих поколінь, щоб наші ряди не рідшали, щоб по старих піонерах прийшли їх подоби, прийшли нові, сильні, молода кров“. Письмо часто поповнялося в „Свободі“ статті на цю тему, в яких закликали до кампанії за збільшення членів УНСОЮЗУ, головні з тут родючої молоді.

Відзначення 40-річного Ювілею УНСОЮЗУ відбулося в самдень його заснування, себто 22 лютого 1934 року. Свято це складалося з Богослужень в українських церквах та з концерту в Бетстер Голл. „Свобода“ з 24 лютого 1934 р. так описувала цей концерт.

„На сцені видні гімновий відділ ювілейної таблиці армії о. Архипенка. Понад дві

тисячі гостей виконили залю. Головний Уряд УНСОЮЗУ взяв участь у концерті. Співав мішаний хор з Нью-Йорку і Понкеру під орудою п. Оніфріка. Свято відкриває головний радний УНС Лля Гузар. Співала М. Гребенюк і грав на скрипці Роман Придатичевич“.

Промови виголосили представники УНС Микола Мурашко та головний редактор „Свободи“ д-р Лука Машуга. З акре-ринських промовців промовляв конгресмен Чарльз Ф. П. О'Брайсн, який підкреслює „політичне значення УНС для боротьби за повну самостійність України“. Д-р Л. Машуга у своїй промові підкреслює, що УНС ставить собі ціллю не тільки бути допомогом організації, але хоче приготувати своїх членів до тієї боротьби, яку українському народові прийдеться вести за незалежність на своїй території, а в котрій українська еміграція в Америці з konieczності положення мусить взяти участь“.

В концерті взяла участь скрипкаря й мандолинової оркестра Михайла Гайворонського, пролунали як „були дуже симпатичні для публіки“. Ввечері відбулася спільна вечеря в залі Українського Народного Дому.

50-річний Ювілей УНСОЮЗУ

Ті найбільш значущі відзначення 50-річний Ювілей УНСОЮЗУ який відбувся 5 березня 1944 року. І це святкування складалося з двох частин: з Богослужень в українських церквах, та з концерту, що відбувся в Карнегі Голл в Нью-Йорку. В церквах відправляли Богослуження українські єпископи, а в Концерті „асами“ промовляли були відомі діячі української еміграції та оповорого співака Михайла Голосинського.

„Свобода“ (ч. 44, з 7 березня 1944 р.) писала про „величавий український концерт мажорності“ в Нью-Йорку, описуючи „Свято-Концерт в 50-ліття УНСОЮЗУ“.

„Благодатний Радий Служби Божі“

„Як 50 років тому почалися основний УНСОЮЗ „Божественно Литургією за призначенням о. Духа“, так і сьогоднішній Ювілей Метрополітальної Округи м. Нью-Йорку за-чався цієї пропашної невіді-зана по українських церквах. І то в самому оселку УНСОЮЗУ в Церкві Св. о. Володимир Литович виголосив прекрасну загальну промову про УНСОЮЗУ, як і по інших доволішніх місцевостях, а зокрема в Нью-Йорку, де в битком набитій Українській Кат. Церкві с. Юра відправив Службу Божу Преосв. Амвросій Сенишин в асесті о. Василія (протоігумена з Канади о. Варвара, о. д-ра Гринька, ігумена о. Журавського з Шикаго і о. Гемка) та інших духовних отців. У промові, присвяченій Золотому Ювілею УНСОЮЗУ, Преосв. Амвросій згадав за 50-літній ювілей, що їх згадав Святе Письмо, на які то ждали біди й голди, бо це були Святий Роки, коли бідним довго дарували, а вичини провини. Згадав за Рідний Край і за тих Союзівців, що їх бракує, себто за молодих американців з українського роду, що в боротьбі за свободу. А головний натиск положив на

Живий Пам'ятник, закликаючи Союзівців Загал приложити всілякі жертви і труд, щоб з нагоди Золотого Ювілею УНСОЮЗУ асиди поставили цілоденні українські школи для вдержання українського життя в Америці й членства в УНСОЮЗІ. По Службі Божій відправив Преосв. Амвросій та Панахиду за померлих членів УНСОЮЗУ.

В Українській Православній Автокефальній Церкві в Нью-Йорку відправив Службу Божу архієпископ о. д-ра Клодницького о. Л. Вєсєловського, виголосивши промову на тему широкій діяльності УНСОЮЗУ, що живе і живе проти вітру, як і цілий український народ, та проті довершуючи щораз більші добрі й дорогі для нашої народної ділі. Відправив Службу Божу в сослуженні духовенства теж і Преосв. Богдан Шипиля в Українській Прав. Церкві.

Свято-Концерт

На Свято-Концерті була „масова участь народу“ — три тисячі осіб, між ними обидва православні єпископи, численне духовенство та гості з Канади, представники „Провидіння“ і „Америки“, Українського Релігійного Союзу і „Народної Волі“ та Української Народної Помочі і „Народного Слова“.

Хор під дир. Юрія Кириченка „гідно пошанував українську пісню з усіма її ніжностями, з глибиною, а навіть і силою. Тому мусів співати надатки, хоч велика програма концерту ніяких додатків виставити не потребувала“.

„Виступ піаністки Любові Колесні — викликав загальне одушевлення“. Вона „захопила слухачів своєю простотою, скромністю, переплетінням блискучістю і гумором. Три слухачі всі з запертим відкритим, По грі квіти „безупинні брав і одушевлення“.

„Оперний співак Михайло Голосинський циро витиний і одушевлення“. Пому аккомпаніювала Оля Дмитрів. І він „мусів співати додатки, чого домагався захоплена публіка, обдарована його же й квітами“.

Промовляли Степан Шумейко, В. Г. Чемерберн, посол Глинка, Д. Галич, Кларенс Маннінг і Д. Галич. Після концерту відбулися товариські сходили з виконавцями програми, представниками центральних заповомогів організації і головними урядниками УНСОЮЗУ в готелі Пенсильванія, де виголосили відповідні промови Дмитро Галич, Микола Машуга, В. Г. Чемерберн, посол Глинка, проф. Маннінг та ін.

З оціх коротких заглядок про-чавши ювілей УНС бачимо не тільки асид цієї організації, що перший свій 10-річний Ювілей відзначала в Шамоні, в 60-річний у Карнегі Голл у Нью-Йорку, 3 нх бачимо і те, як давній союзівців горює над двома організаціями. В святкуванні 10-річного Ювілею взяло участь 6.000 учасників. Сильні їх повинні б бути тепер, під час 60-річного святкування існування УНС, коли число його членів вносить 70.000 осіб?

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ. ІНО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ І А ПРО СІЛА!

Волод. Гіряк

ДО ІСТОРІЇ У.Н.С. В КАНАДІ

В Канаді Український Народний Союз започаткував свою діяльність в місті Торонто ще в 1916 році, себто в часі першої світової війни. Між організаціями цього відділу знаходимо й парохію греко-католицької Церкви о. Паскаля Родичука. Цей відділ (число 49) багато спочиннявся й до організування читальні „Прогресу“ в місті Торонто, хоч як одиниці тоді відділ УНСОЮЗУ в Канаді, за-початкував самітним: аж до 1937 року. Найголовнішою причиною було те, що світова війна принесла літо й клопоту нашої імміграції в Канаді, що тиняло аж до 1924 року. За той гоетий час наша перша імміграція почала старітися, а зі старістю й не ставало в неї вже досить енергії до праці.

Отже, з більш досвідчених в цьому ділі людей, не було вже кому взятися за працю. Нова імміграція, яка вже була почала приїжджати до Канади, не була якслі до цього підготована. Ця друга імміграція не думала осідати в Канаді, але мріяла про скорий поворот на Рідні Землі. Мрії не здійснилися і пошкодили їм в їхній майбутності. Обезпечену діяльність припинили пізніш на довгий час економічна криза, яка почалася в 1930 році й протривала майже до вибуху другої світової війни.

Лише в роках 1935 та 1936 тяжкі індустріальні міста на Сході Канади почали позильним темпом оживати. До них належало й місто Віндзор, в якому вже були автомобільні заводи Форда та Крайслера. І саме до цього міста почали приїжджати „зайцем“ тогочасними поїздами безробітні з Західної Канади з різними турботами. Частина з них думала осісти в Віндсорі й дістати працю в автомобільній „індустрії, а деякі знову думали „перепересті“ ріку та дістатися до сусіднього американського міста Дітроїту, а вже там вони напевно дадуть собі раду, бо Америка велика і багата“.

В тому часі в Дітроїті вже було кілька досить великих відділів УНСОЮЗУ. З його членами почали стрічатися в різних імпрезах у Дітроїті й наші люди з Віндсору. В короткому часі їх естріча та обобільні розмови довели до того, що в Віндсорі організовано другий відділ УНСОЮЗУ в Канаді. Цей другий відділ було заснована в жовтні 1937 року. До його організу-

вання найбільше причинилися такі члени: Володимир Дідик, що був уже тоді головним радним УНСОЮЗУ з Дітроїту, Богдан Зелений, П. Дуда, Никон, О. Косіковський, О. Червак та інші члени філії Українського Національного Об'єднання. Згадую я про тих піонерів тому, бо той відділ був початком постанови багатьох відділів УНСОЮЗУ в Канаді. Його члени піонери приїжджали до Торонта кілька разів з намірами організувати третій відділ. Хоч їм не вдалося цього доконати, то зате в серпні 1939 року доконав цього автор цієї історії при допомозі Я. Ковальчука, В. Войнаровського та покойного Володимира Багана й багатьох інших членів філії УНО.

За Торонтом пішли інші філії Українського Національного Об'єднання в Східній Канаді. При допомозі організаторів УНСОЮЗУ, організувано при філіях УНО відділи УНСОЮЗУ в Ст. Кетерині, Гамілтоні, Ошаві, Саді, Бруах, Монреалі (3 відділи), Тимішесі, Кіркленді, Лейк, Вал-дурі, Норанді, Веланді, Роланді, Ніагара Фолс, Форт-Вілліамі, Еспанола та Грімз-Ліні. Після цього було організувано відділи в Лондоні, Брентфорді, Кенноні, Кіченері, Ватерфорді і Лашінах.

Не легке було це завдання, бо в 1939 році вибухла друга світова війна і, як це завжди під час війни буває, знову припинилася громадська діяльність на певний час. Як уже всі трудючі було побороно й Східній Канаді вкрилася густиною сіткою Союзівців відділів, тоді Союзівці організували діяльність, перенесено в Західну Канаду, тобто в цю її частину, де й досі живе найбільше наших поселенців. Перший відділ у Західній Канаді було організувано в місті Вінніпегу в липні 1943 року. Спочатку до цього відділу внісалося 54 члени. Отже Вінніпег у Канаді був першим містом з найбільшим початковим числом членів.

Після Вінніпегу організувано відділи в Саскатуні та Ріджайні й пороблено всі заходи й підготову до створення нових відділів в провінціях Манітобі й Саскачевані. де живуть скученою масою наші поселенці. За короткий час організувано три Союзівців відділи. Деякі з тих відділів начилися цього сьогодні від 400 до 500 членів. Один із них, що с

З наших буднів

ЩЕ РАЗ ПРО ЮВІЛЕЙ

З тими річницями та ювілеями теж велика „біда“. А школа, що ви, свіжолетлями теж велика „біда“, спелені канадійці, маєте одну свободу менше від нас, свіжозавезених американців: не можете, бідки, так сміло й відважно ідти до нас, як ми до вас. Через таку перешкоду не маєте змоги ешанувати Батька-Союзу разом із нами на величавому концерті 25-ліття ОУН, та й не знаєте котрої, 80-ліття Науково-Т-во ім. Шевченка, від свого-літ надсилає Батькові ювілейні презенти. Якосьтутки була у „Свободі“ стаття, що делікатно пригадувало глеству УНСОЮЗУ про цей гутовий канці: не можете, бідки, так сміло й відважно ідти до нас, як ми до вас. Через таку перешкоду не маєте змоги ешанувати Батька-Союзу разом із нами на величавому концерті 25-ліття ОУН, та й не знаєте котрої, 80-ліття Науково-Т-во ім. Шевченка, від свого-літ надсилає Батькові ювілейні презенти.

А мій добрий приятель, Анатоль Курлик, написав недавно в „Нашій Метрополітальній“ „доброе зверсторіггя праці пером“. Проглянув я цю котаку та й аж підсховав! О-й-й, а го-го ж я засидівся? Чому не святкую ювілею?.. Може 457 Відділу, що належу до Батька-Союзу разом із нами на величавому концерті 25-ліття ОУН, та й не знаєте котрої, 80-ліття Науково-Т-во ім. Шевченка, від свого-літ надсилає Батькові ювілейні презенти.

І дійшов я до такого висновку, що, збо, найкращим презентом для Ювіля-та буде те, коли я заскоро не дам ду-а і Батьківська Канцелярія не мусить платити посмертну аскуру-рацію ще за одного ски-тальця!

Гараж поруваю що практичну форму склада-ли презентів усім членам Союзу, особливо з ново-прибулої еміграції. Не еми-райте, будь ласка, Шановні Члени, жийте собі на здоров'я і регулярно опла-туйте вклади. Те й, тас до часу святкуйте ювілей.

Іскр.

Філії УНО в Торонто, я-кенько в цьому році переви-пнить число дві тисячі! Ста-тистика показує, що посі вни-алася по всіх відділах 9.765 членів. Безперечно, що з того поважного числа відійшло багато природно, а певна частина була суспендована не виплатили своєї вклади. Усіх тепер активних членів мають канадійські відділи поверх 6.000, а майно їхнє в цьому році перевищило ОДИН МІЛЬОН ДОЛАРІВ! Чому УНСОЮЗ так скоро вийріс у Канаді? Відповідь дуже проста. Він не тільки брав від членів гроші у фор-мі вкладок, але також і до-помагав членам у їхній по-ребі. Отже за той короткий час УНСОЮЗ виплатив чле-нам своїх рідичів у Канаді понад 160.000 дол. у формі посмертної допомоги, да-влять та різних винагород, включуючи й допомогу сту-тентам вищих шкіл. Та УН-Союз зробив найбільшу при-сугу українським родинам у Канаді тим, що збагатив їх на суму 3.500.000 доларів. На-ше величезне су-мо є забезпе-чені в УНСОЮЗІ всі канадій-ські члени. Отже що су-мо вони самі, чи їхні родини на-вше разом виплачують річно до УНСОЮЗУ лише 157.000 дол.

(Скорочено з Ювілейної Книги УНС, 1954).

МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ

повідомляє, що з нагоди

60-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ВІДБУДЕТЬСЯ В НЬО ЙОРКУ, В КАРНЕГІ ГОЛЛ, В НЕДІЛЮ, 16-го ТРАВНЯ 1954, О ГОД. 2:30 ПОПОЛУДНІ

ЮВІЛЕЙНИЙ ФЕСТИВАЛЬ

в мистецьку програму якого, крім американського і українського гимнів та гимнів американських українців і Українського Народного Союзу, входять:

1. „КАТЕРИНА“, нантата Й. КИШАКЕВИЧА до слів Т. ШЕВЧЕНКА, у виконанні ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ХОРІВ МЕТРОПОЛІ НЬО ЙОРКУ і НЬО ДЖЕРЗІ під диригентурою ОЛЕКСАНДРА МИКИТЮКА та при співучасті УКРАЇНСЬКОЇ СИМФОНІЧНОЇ ОРКЕСТРИ;
2. „МАЙСЬКА НІЧ“ — уривок опери М. ЛИСЕНКА до слів за ГОГОЛЕМ, у виконанні МЕТРОПОЛІТАЛЬНОГО ХОРУ УКРАЇНСЬКІ МОЛОДІ під диригентурою СТЕПАНА МАРУСЕВИЧА, при співучасті Української Симфонічної Оркестри та ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ під проводом ІВАНА ФЛІСА. Режисер — дир. ІОСИП ГІРНЯК; Загальний музичний провід — ОЛЬГА ДМИТРІВ.

ДАЛЬШІ ПОДРОБИЦІ ПРОГРАМИ БУДУТЬ СВОЄЧАСНО ПРОГОЛОШЕНІ.

БІЛЕТИ на ФЕСТИВАЛЬ в ціні: ложі — \$3.00 і \$2.40; партер — \$2.40; перший балькон — \$1.80 і другий балькон — \$1.50 вже є в продажу і їх можна дістати в секретарів Відділів УНС метрополітальної округи та в українських книгарнях, або в Адміністрації „СВОВОДИ“ при 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Адреси секретарів Відділів та книгарень проголошується окремо.

Усіх ВШ. Громадян з ВІДАЛЕНИХ МІСЦЕВОСТЕЙ, які бажали б набути білети на Фестиваль, прохасмо закупити їх ЯКНАЙ ШВИДШЕ, щоб оми-нути розчарувань з Ювілейного Концерту в 50-річчя УНС, коли сотні осіб з ближчих і дальших околиць та з самого Нью Йорку переконались щойно при касі в день концерту, що всі білети випродані.

ЮВІЛЕЙНИЙ ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ буде рівночасно ЮВІЛЕЄМ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, який згадуватимуть довгі роки. Подбаймо завчасу, щоб заповнити собі місце участі в ти величавих і рідкісних святкуваннях!

Іван Кедрич
РЕОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УНР

Довгожданна сесія Української Національної Ради, яка — масою надії — здійснюється в першій половині березня ц. р., викликала великі надії і турботливі бажання в українців, розсіяних у світі, які — незалежно від своєї теперішньої державної приналежності — не зрівняли свого духовного зв'язку з Україною, хочуть по змозці допомогти в ділі її визволення і здати собі справу з konieczности існування одного центру української політичної еміграції. Стоячи на становищі резолюції 5 Конгресу Американських Українців, треба дорожити існуванням того Центру — Української Національної Ради, який, навіянувши до традицій української визвольної революції з рр. 1917-21, став уже в очак як не всіх, то великої більшості українців без уваги на їх партійний світогляд — символом української державності на чужині. Глибока криза, що настала у тому Центрі в минулому році, чи може навіть вже раніше, з моментом відпливу з Європи маси політичного активу, поставила руба справу санації відносин. Глибоку правду кажуть ті, які твердять, що річ не тільки в обсядженні опорожнених місць, але й у перебудові Центру. Слід додати: у зміні системі і зміненій атмосфері.

Тимчасовий закон про реконструкцію Держ. а. в. н. о. Центру з дня 10 червня 1948 року, прийняв був дуже мудру засаду: у сучасній українській дійсності, мовляв, є місце на весь вахляр українських політичних партій, конкретно на табори націоналістичний по правому боці, соціалістичний по лівому боці, «центр» ліберального характеру. За таким поділом прийнято схему Української Національної Ради на 3 сектори, кожний з них по 12 місць, разом на 36 місць, постійних членів Української Національної Ради, плюс 4-й неоплачений монархістичний сектор на 4 мандати. У практиці ця гарна теорія показала, що коли всі ці мандати вже обсяджені, то найбільшою труднощі прийняти якусь нову політичну групу до УНРДі чи те, невідомо, до якого сектора приділяти її — чим коштом. Внаслідок такої системи мусіло прийняти не тільки «замороження» всіх мандатів у Національній Раді, але й застосування її тільки в одному розмірі вузькому гурті діячів і партій, тим гірше, чим більша

потреба виявлялася поширити той гурт і іншими групами з-поза неї і іншими людьми. Очевидно, що кожна група (партія) сама вибирає її делегата до УНРДі своїх представників. Та коли в самому статуті організації (згаданому Тимчасовому Законі), нічого не говориться про перерозподіл її членів, то й партії не мають законної потреби чи обов'язку змінювати своїх делегатів, хоч інколи це було б навіть в інтересі даної партії. Таким чином нема в УНРДі майже ніякої «зміни варті»: був досмертний президент, досмертний голова УНРДі, досмертні її члени, — коли і як можливий вплив нової крові, нової енергії і нових ідей?!

Система секторів із неперушною кількістю членів була подумана також як гамульць проти розмноження політичних партій на еміграції. Ціль дуже похвальна, але в практиці такий засіб показався теж недоцільний. Бо коли недобре діється, як нащо часто, штучно і не потрібно родяться нові політичні групи з розколу в персональному тлі чи за мілітарними й неповними «принципово-ідеологічними» різницями, то не можна теж згорі заперечувати природний закон еволюції політичних думок і поставання таких політичних груп, що їх рідить саме даний час і його обставини. І тому так і виявилось на прикладі Української Національної Ради.

Передусім це стосується проблеми припинення до УНРДі групи, відомої під назвою Захоронення Представників Української Головної Визвольної Ради (ЗП УГВР). Був час, коли ідеологічні і персональні різниці в таборі ОУН викликали були такий настрій серед членів ЗП УГВР, що вони в більшості виявляли сильні тенденції вступити до УНРДі і в її рядах діяти далі, плекаючи не тільки зацікавлення, а просвіт культ революційної проблематики на рідних землях. Було б негідно з правдою твердити, що це тільки вияв керівників УНРДі, що переговори з ЗП УГВР скінчилися невдачею. Але нема найменшого сумніву, що — поруч із виною осіб з ЗП УГВР — була така сама вина членів УНРДі, особливо та вина, що деякі з них згорі ставились із нехиттю до включення у свій гурт тієї нової групи. Поблищення УНРДі на цілу групу молодих віком, активних і

Український Народний Союз, крім своїх періодичних публікацій українською і англійською мовами, видає від деякого часу майже кожного року одну книгу англійською мовою, переважно американських авторів, про Україну, її історію, культуру і змагання. Досі видано вже десять таких книг а в підготовці до видання є велика Енциклопедія Українознавства. На фото: деякі з тих англійських видань Українського Народного Союзу, що у великій мірі спричинилися до поширення правди про Україну в Америці та в світі.

ідейних діячів лежить в інтересі УНРДі так само, як в інтересі того гурту, в інтересі всієї української справи.

Можна теж критикувати причини і дошукуватись винуватців, чому відірвався гурт поважних діячів від Українського Національно-Державного Союзу (УНДС) партії, що постала здебільша з середовища колишніх наддніпрянських емігрантів з другої еміграції, 1920 р., але з невеликою участю галицьких діячів, і створив власну партію, і то не тільки на папері, але й фактом є, що така партія постала, що вона хотіла приступити до УНРДі, що вона мала (і має) деяких чільних діячів з політичним стажем і що не прийняття її і досі нема її в УНРДі — ніби з причини формальної натурі. Нема найменшого сумніву, що тут менше завинили причини, офіційно подавані до відома, а більше нехиті деякі з членів УНРДі бачити між собою цю нову групу.

Для переведення структуральних змін і для зміни атмосфери в УНРДі в напрямку зрозуміння konieczности вийти далеко поза межі теперішніх її членів треба не тільки на словах, але й у ділах проявляти більшу, як досі, толерантність і пошану до своїх союзників і противників, признаючи за всіма однакову політичну чесність і ідейність. Це стосується однаково тих, які є в УНРДі, як і тих, що з-поза нею, бо перебудова Українського Державного Центру на еміграції повинна йти спільними зусиллями: в атмосфері розуміння ваги Центру його учасниками і лояльною конструктивною опозицією. Це така велика справа, що вимагає зусиль стати навшпиньки і підскокити вгору, щоб подивитись трохи вище і далі власного носа. Б'є нас наша малість і вузькість, заохання в геттоїзмі, захопання в своїх партійницьких фірмах, своїх вузьких гуртках та рахування всіх явищ всесвіту від себе самих.

Збереження Українського Державного Центру на еміграції, і то не тільки на папері, але й фактом є, що така партія постала, що вона хотіла приступити до УНРДі, що вона мала (і має) деяких чільних діячів з політичним стажем і що не прийняття її і досі нема її в УНРДі — ніби з причини формальної натурі. Нема найменшого сумніву, що тут менше завинили причини, офіційно подавані до відома, а більше нехиті деякі з членів УНРДі бачити між собою цю нову групу.

Після упадку української держави багато української молоді опинилося на еміграції — в Чехословаччині, Відні, Берліні. Позаписувалися вони на університети, щоб не прогайувати молодого віку. Але, чи бачили ви коли ситого студента, та ще й на еміграції, між чужинами? Тож почали приходити до «Свободи» прохання рятувати голодуючу молодь на університетах. А таких прохань приходить безліч, бо рідна земля була спустошена ворогами, а нарід матеріально знищений. Кілька молодих людей в Нью-Йорку, які недавно покинули студії, або ще були студентами, відгукнулися на відозву студентських організацій в Європі і, створивши «Товариство Української Молоді», почали збирати пожертви для українських студентів. В «Свободі» з 3-го грудня 1921 року бачимо на першій сторінці оголошення про концерт в пам'ять 5-х роковин смерті Івана Франка, а дохід з концерту призначений був для українських студентів в Європі. Звіт про концерт, поміщений в «Свободі» 20 грудня 1921 р., підписали Юрій Андрійко — голова і Петро Мартинюк — секретар. Дохід становив 420 доларів і 66 центів, і їх видало студентам в Чехословаччині і Відні.

Наступний звіт Т-ва Української Молоді, друкований в «Свободі» з 11 лютого 1922 р., підписали: Юрій Андрійко — голова, Осип Білоган — секретар і Володимир Ярема — касир. Цей звіт повідомляв, що вислано студентам

Григорій Герман
ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В НЬО ЙОРКУ

(Споми́н)

Ось і церква св. Юра. По цій боці церкви — приходство, по тому — колишній осілок Народного Комітету. Там і містилися колись Ліга Героїв і Ветеранів, що по першій світовій війні очолювала політичну акцію нью-йоркських українців. Там була теж домівка Товариства Української Молоді.

Чули про це товариство? Якщо ні, то, шкодо, бо воно зробило багато доброго протягом 5 років свого існування. Шоправда, то воно не оставило по собі жадних видимих слідів, але такі заслужило собі на добре слово. Тільки в пошуківших примірниках «Свободи» можна вичитати дещо про працю цього товариства. Та хто там піде до «Свободи» шукати товариства, яке не існує; краще не нищити паперу, який вже й так розлітається.

Після упадку української держави багато української молоді опинилося на еміграції — в Чехословаччині, Відні, Берліні. Позаписувалися вони на університети, щоб не прогайувати молодого віку. Але, чи бачили ви коли ситого студента, та ще й на еміграції, між чужинами? Тож почали приходити до «Свободи» прохання рятувати голодуючу молодь на університетах. А таких прохань приходить безліч, бо рідна земля була спустошена ворогами, а нарід матеріально знищений. Кілька молодих людей в Нью-Йорку, які недавно покинули студії, або ще були студентами, відгукнулися на відозву студентських організацій в Європі і, створивши «Товариство Української Молоді», почали збирати пожертви для українських студентів. В «Свободі» з 3-го грудня 1921 року бачимо на першій сторінці оголошення про концерт в пам'ять 5-х роковин смерті Івана Франка, а дохід з концерту призначений був для українських студентів в Європі. Звіт про концерт, поміщений в «Свободі» 20 грудня 1921 р., підписали Юрій Андрійко — голова і Петро Мартинюк — секретар. Дохід становив 420 доларів і 66 центів, і їх видало студентам в Чехословаччині і Відні.

Наступний звіт Т-ва Української Молоді, друкований в «Свободі» з 11 лютого 1922 р., підписали: Юрій Андрійко — голова, Осип Білоган — секретар і Володимир Ярема — касир. Цей звіт повідомляв, що вислано студентам

675 доларів. Такі звіти друкувало кожного місяця. А в «Свободі» з дня 7-го липня 1922 р. відруковано заклик на половину сторінки, в якому був список 250 студентів і прохання, щоб громадяни зголошувалися на їх опікунів і складали по 5 доларів місячно. Відозву підписали: Богдан Каштанюк — голова, Ольга Кирівна — заступниця голови, Осип Білоган і Григорій Герман — секретарі. Володимир Ярема — скарбник. Негайно почали зголошуватися на опікунів, і «Свобода» за 24 серпня 1922 почала поміщувати імена опікунів, між ними на видному місці, з щедрими пожертвами, бачимо паню Агафію Бузак.

Наступні звіти виказують, що Т-во Української Молоді збирало пересично 300 доларів кожного місяця. Звіт з листопада 1923 р. подає, що зібрані пожертви переісало до таких установ: Українська Крайова Рада у Львові, Т-во Прихильників Освіти в Відні, Спілка Українських Студентів в Берліні, і на руки д-ра Степана Смал-Стоцького в Празі. Звіт підписали: Григорій Герман — голова, Осип Білоган і Дмитро Сіроцький — секретарі, Ольга Кирівна — скарбничка.

Т-во Української Молоді звертало теж увагу на товариське життя своїх членів і на культурну працю. Влаштувало відіти, прогулянки, театральні вистави і концерти. Рік 1923 відзначився як найкращий в діяльності Товариства. При товаристві створено чоловічий хор ім. Богдана Лепкого, який вступав з концертом дня 26 травня 1923 р. Це треба зазначувати б. п. Вавилеві Савіцькому, колишньому дяководителю з Врукліна. В листопаді 1923 р. Т-во виставило «Запорожжя за Дунаєм», опісля «Підгір'я». Приходило імпрез висилано на поміч студентам.

Надзвичайну прелуду до поміжової акції студентам зробив о. д-р Онуфрій Кавальський. Він подарував товариству тисячі образів «Українські Гетьмани», а товариство вислало їх по цілій Америці. З доходів за ці образи побудовано Академічний Дім у Львові.

Не можна поминути теж о. Володимира Лотвиця, що був завідувачем дому, в якому містилося товариство. Він бачив, що товариство луюкуватися в домі Народного Комітету три роки безплатно.

Денис Голод
ЯК ОХРЕЩЕНО У.Н.СОЮЗ

Як я жив у Джерзі Сіті, мене зробили в парфії церковним колектором. Я був молодий, нежонатий, мав багато сил і охоти до роботи. Ходив кожного місяця по членах парфії та збирав місячні вклади. Потім шов до мешканця парфії, дискутував йому, хто заплатив, а він записував собі у парфійну книжку.

Раз у січні 1894-го року прийшов я до мешканця о. Грушкі, щоб дати йому звіт з колекти. Застав у нього кількох священників. Були там, крім о. Грушки, ще о. Констанкевич з Шамоніну, о. Обухевич з Оліфанту та о. Полянський з Питебургу. Я поздоровав усіх священників по-християнськи, поцілував у руку, а потім кажу до о. Грушки: «Я прийшов з колектою, отче, але бачу, що ви маєте тут церковні наради, то я приду колись іншим разом».

На це о. Констанкевич каже: «Пане Голод (ви знав уже мене особисто), це не є церковні збори. Ми збиралися, щоб заложити братство для наших галицьких русинів, і хочемо, щоб і ви були на цих нарадах. А як захочете щось сказати, то можете й слово забрати. Сідайте».

Я сів, а о. Констанкевич говорив далі: «Отчі, чому нам треба заложити товариство для наших галицьких русинів? Я був миналого року на конвенції «Сосніковців» у Скентоні. Не як священник, але як делегат від свого товариства. Як я прийшов на конвенцію, то чув, що конвенційна голова говорив до зборів по-словацьки. Багато делегатів теж говорили по-словацьки, а наш священник з Угорщини говорив між собою по-мадярськи. Я довго слухав, а потім попросив слова. Як мені дали слово, я зачав говорити по-німецьки. Сидіти галицька, пане голод, кажу я, — що ви говорите по-словацьки! А це більший гріх, ніж говорити по-мадярськи. Русинський хліб їсте, а по-мадярськи говорите!» Я згаднув теж делегатів, що все це слухають і нічого не ка. Я скинув слова, і ніхто мені не відбивав слова, і ніхто мені не переривав, і я все сказав, що мав сказати. Ніхто про мене не говорив. До цього конвенції я вже сидів, але не говорив. Я вийшов з конвенції з думкою,

що наші люди там не можуть більше лишатися. Я зараз повідомлю своє братство в Шамоніні, щоб до «Сосніковців» грошей більше не посилали. По відомості те три наші братства, що належали до «Сосніковців», щоб вони грошей-гуду не посилали. І всі ці чотири братства грошей не посилають. Вони приступляють до нашої організації, як ми її залюбили. Від нас тепер залежить, чи нам треба таку організацію будувати, і яка вона має бути».

Усі погодилися на те, що треба будувати організацію. Тоді о. Констанкевич запитав: «Якої організації нам треба, церковної, чи народної?»

О. Обухевич сказав, що краще буде церковної. На це о. Грушка, що все час ходив по хаті (він був німецького роду, але гарячий, русиний і дуже одуртий; про нього о. Макар казав мені: «То жалкий Гринь, але розумний»), каже: «Я кажу, що народної! Я вже навіяв цю організацію «охрестити». Я вже мав для неї назву: Русинський Народний Союз! Чи добре я її охрестив?»

Всі сказали, що добре, і так ця дана при охрещенні о. Грушки назва й лишилася.

Раді, що дошли до рішення таку справу, всі ще довго розмовляли. (З «Промаятій Книги», 1936).

СЕРЕД ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Прем'єр польського екзильного уряду в Лондоні Дзєвонський, який ще 1 листопада м. р. виголосив у Лондоні промову, що розвіла була рештки сподівань серед української еміграції, що може керіти діячі польської еміграції розуміють потребу спільної протиконвенційної і протирейської дії на платформі, диспонуваної політичним розумом, а не демагогією — подавав до димісії ще в польовий листопада і та криза польського центру на еміграції тягнулася більше двох місяців. Його наступником став Міколай Доліновський, відомий також під псевдонімом Єврей Гринський. Ньюйоркський «Новий Свєт» пояснює, що Доліновський, який промовив, тієї концепції польської консолидації, що її очолює ген. Сосніковський і тому обрав урядування перед сподіванням прийїмдо до Лондону ген. Сосніковського. Події в польському екзильному центрі спонукали ген. Сосніковського, який постійно живе в Канаді, приписати подорож до Лондону. Ген. Сосніковський був 22 до 24 січня у Нью-Йорку в перелеті до Англії і пробував стрітись тут з відомим польським соціалістичним діячем Цюльком, який — прихильник з Лондону — перебуває здебільша в Вашингтоні. Як відомо з інформаційної записки в «Новому Свєті», в наближчому часі повинна вирішиться затримка криза, що панує в польській політичній еміграції на тлі її поділу на три табори і догнати та все це безуспішних заходів створити уряд «національної єдності» з ген. Сосніковським, як президентом Польщі на вигнання.

Читайте нагаданий український щоденник «СВОБОДУ»

ПОЧАТКИ У. Н. СОЮЗУ

(Закінчення зі стор. 2)

Безпосередньо після тієї конвенції з'їхались в домі о. Григорія Грушки, парфії Джерзі Сіті й тоді вже редактора та видавця заснованої ним «Свободи», три інші священники: о. Іван Констанкевич, о. Т. Обухевич та о. Амвросій Полянський і спільно вирішили заснувати окремий український, тоді ще «руский» Народний Союз. Негайно після того й появилися зацитована стаття в «Свободі» про потребу народної організації.

Проект статуту задумано організації доручено приготувати о. А. Полянському з Питебургу, що він і зробив, пересилаючи трьом іншим «змовникам» його копію. При цьому цікаво, що о. Обухевич і Полянський домагалися, щоб в назві було «русинський» з подвійним «с», бажачи цим «притягнути» до нової організації теж «твердих». Проте, о. Грушка, друкуючи статут, одне «с» викинув.

По тій першій підготові рішення скласти перші основуючі збори нового Союзу і на це вибрав «День Батька своєї країни» — Джорджа Вашингтона, що припадає на 22-го лютого. На той сам день склали свої збори Братство св. Кирила і Методія в Шамоніні, Па., яке тим часом виступило із Сосніковців, за що опісля мало багато клопотів по судах. Збори склали до міста Шамоніні в Пенсильвенії, яке тоді, як і провідом о. Констанкевича та д-ра Сіменовича, входило за найвідомішу українську громаду.

дав, що під полатаною сірчаніною або гуною криється благородна душа, спосібна до всього доброго, гарного і корисного, якщо вона звільниться з кайданів гніту і рабства!

І, о диво, трупи встали і очі розкрили!

І на вільній землі українська пісня лунає на славу во вишніх Богу! В гарно прибраній українській залі, по відіпанні всіми присутніми «Царю небесний», о. Полянський з Питебургу зібрав слово і в краснорічній своїй промові висловив ціль Українського Народного Союзу і те добро, яке український нарід в Америці буде мати з нього.

Тоді приступлено до вибору всіх урядників Українського Народного Союзу, який вивав так: Теодозій Талпаш з Шамоніні, Па. — президент; Михайло Євчак з Вилкбері, Па., — заступник; о. Іван Констанкевич з Шамоніні, Па., — секретар; Іван Глова з Ексельзюру, Па., — касир.

Радні: Яків Давидовський з Джерзі Сіті, Михайло Галкович, Онуфрій Мурза Михайло Адзіма з Мт. Кармел, Па., Іван Гордишнінський, Олександр Шляхта з Мейфілду, Па., Семен Федоровський, Юрко Хилка з Оліфанту, Па., Михайло Оселицький з Питебургу, Па., Дмитро Зінов'як з Сентерелі, Па.

Контрольна Комісія: о. Гавриїл Гулович з Фріленду, Па., о. Григорій Грушка, редактор «Свободи» і український священник з Джерзі Сіті, о. протоєрей Олексій Товт з Вилкбері, Па., о. Теофан Обухевич — за-

ступник контрольної комісії.

Наведені вгорі урядники сповинуть свій уряд до наступного Головного Зібрання, яке відбудеться 30-го травня 1894-го року, ще цим разом в Шамоніні, Па., де або потвердиться тих самих урядників, або вибереться нових.

Коли прийшло до обговорення читальні, які обов'язково має закладати в себе кожне братство, що належить до Українського Народного Союзу, тоді о. протоєрей Товт з правдивою українською щирістю зобов'язався спроводити на свій кошт дві тисячі книжок для читальні, а о. Гр. Грушка прирік посилати даром газету «Свобода» до кожної української читальні в Америці. Славо!

Печатка Українського Народного Союзу буде така: відкрита книга і трираменний хрест, над якими простягаються братньо стиснені дві руки. Навколо повинні бути написані мас бути написані по-українськи і по-англійськи. Як мають бути відзначені члени УНС, це буде вирішено на наступному головному зібранні.

Кожний член УНС одержить гарну грамоту і статут. Тепер подаємо до відома всім українцям Америки і всім українським братствам, що хто хоче належати до Союзу, хай негайно зголошуватися або пише до Секретаря Союзу, а гроші хай посилає через «Моні Орлер» до касира. Хто бажав бути членом Союзу, хай шле грошей до касира, і так: вступне 50 центів раз на завжди, а щомісяця по 50 центів. Рівночасно написати до секретаря, що післяв і скільки

величезного фалігного запеклих ворогів. Не вистачало організаційного хисту, не можна було промовляти тільки до свідомості і патріотизму, бо вони були не з'ясовані. Треба було говорити «на хлопський розум» і треба було невпинної і затяжної боротьби.

І цю боротьбу перебрав на себе «Свобода», орган новоствореного УНСОюзу. «Нам, українцям в Америці, не одне добре діло можна б зробити, якби не тяжкі вороги українського народу і не та слабодушність поодиноких українців» — нарікає «Свобода» у величезному числі з 27-го квітня 1894-го року, додаючи: «хоч наша патріотична праця: збирати в одну розсіяних, просвітити темну масу, збудити в ній національне почуття, познайомити з духом часу, досі їй повільно, проте ми не повинні падати на дусі та втрачати надії на успіх». І тому «Свобода» кличе до самооболучи, щоб не були «шкаралупинами», пригадає ім «золоті слова» американського поета Лонгфелло: «In this world of the battle be a man, not a cattle», та дає своїм читачам віршований переклад фрази: «В боротьбі цього світу будь сміливий жучина, а не як в ярмі ходяча безумна скотина!»

Під тим кутком і проходила праця УНСОюзу та «Свободи». Ці перші річички «Свободи» і перші дискусії та звіти з праці УНСОюзу на місцях насичені такою динамікою і завзяттям, яких побажати б нашої спільності на всі часи.

Не можна не відмітити одного: вже від самого початку померська праця УНСОюзу здобувала собі серця ро-

(Скорочено з Ювілейної Книги 1954).

Організатори та число членів організованих ними в 1953 році

ЧЛЕНІВ			
Відділ	Ім'я та прізвище організатора	Моло-децьки	Доро-слих
1	В. Л. Черного	4	2
2	Пилип Кулядо	2	1
3	В. Сенкович	1	1
4	М. Сухорський	1	1
5	С. Кривень	2	2
6	Іван Сидор	1	2
7	С. Комарницький	1	1
8	М. Череватюк і М. Левицький	1	1
9	Андрей Вовк	1	1
10	Василь Мандзій	4	3
11	Вол. Салак	1	2
12	Василь Глиня	4	2
13	Петро Сиденко	4	2
14	Вол. Гартунчик	2	2
15	Михайло Кузьма	1	1
16	Іван Урбан	2	2
17	М. П. Отрок	2	2
18	М. Гречен	2	2
19	Іван Крушак	2	2
20	Петро Садовий ст.	2	3
21	Павло Каша	2	1
22	Анна Прескович	6	4
23	Микола Шур	2	1
24	В. Загасич	2	10
25	Осип Гібайло	3	3
26	А. Драган	3	1
27	Остап Оленіський	7	37
28	Іван Галица	2	2
29	Михайло Малишак	1	3
30	Михайло Стах	1	3
31	К. Несенчук і С. Орчик	2	2
32	Софія Орчик	1	1
33	Анна Джурджевич	1	1
34	Софія Гуляк	1	3
35	Ірина Вітковська	1	1
36	Конст. Шевчук	1	1
37	Анна Гнатюк	1	4
38	Марія Процак	1	5
39	Степан Гонза	6	5
40	Василь Нусь	5	5
41	Іван Пугуляк і В. Осуєвський	1	2
42	Петро Вахуцький	1	2
43	В. Осуєвський	1	1
44	Петро Гук	1	1
45	Дмитро Олар	1	1
46	Іван Козуб	1	1
47	Антін Яворський	1	1
48	Марія Киналь	1	1
49	Михайло Кіносик	1	1
50	Михайло Терпюк	1	1
51	Петро Головацький	8	4
52	Михайло Тизьбір	1	1
53	Іван Лелет	1	1
54	Григорій Майк	1	1
55	П. Головачук і М. Тизьбір	2	2
56	П. Головачук і А. Варна	1	1
57	П. Головачук і В. Гавроняк	1	1
58	П. Головачук і П. Гуляк	1	1
59	А. Микола Сенюк	14	15
60	В. Скіртнякський	1	1
61	Олеся Мазула	2	1
62	Микола Юрчиків	5	2
63	Степан Вовк	1	2
64	Іван Сиді	1	1
65	Іван Мисюрка	1	1
66	Дмитро Хрущак	4	5
67	Василь Сачко	5	1
68	Вол. Кульчицький	4	1
69	А. Малайчук	4	2
70	Михайло Медвідь	15	2
71	Григорій Недільський	10	19
72	Михайло Галькевич	6	19
73	Василь Відей	1	2
74	Микола Панчик	3	1
75	Дмитро Бурак	1	1
76	Іван Вурний	3	5
77	Михайло Гуманик	1	3
78	Андрей Смет	1	1
79	Вол. Кушнір	3	1
80	Михайло Андрійс. мол.	1	1
81	Д. Тобіа	1	1
82	Дмитро Лободик	1	1
83	Степан Зінько	3	4
84	Василь Зубар	1	1
85	Василь Слабун	5	3
86	А. Владак	2	2
87	Ірослав Боднарчук	1	1
88	Семен Чорномаз	4	3
89	Андрей Вишванний	1	1
90	Петро Дудко	1	1
91	Онуфрей Костюк	11	4
92	Павло Саламаха	3	1
93	Петро Кучерка	2	1
94	Василь Рудавський	4	2
95	Гавриил Пелех	1	1
96	Іван Жуков	1	1
97	Вол. Павел	1	1
98	П. Венковський	1	2
99	Микола Прихитко	20	2
100	Дмитро Василік	1	1
101	Антін Василік	1	1
102	В. Табачук	1	3
103	Петро Герман	10	6
104	Микола Бобченко	1	1
105	Григорій Голубець	1	2
106	Павло Стечик	1	1
107	Михайло Зеляк	8	14
108	Михайло Думіцький	12	13
109	Григорій Давид	1	1
110	Олеся Лобас	1	1
111	Андрей Косович	1	1
112	Іван Матейчук	3	1
113	Михайло Шепелик	1	1
114	Марія Пасник	1	3
115	Андрей Дідун	1	3
116	Олеся Калужий	26	11
117	Михайло Влугута	2	2
118	Павло Стадник	1	1
119	Д-р В. Каліна	1	1
120	В. Загасич	3	4
121	Марія Вілан	3	6
122	В. Редь	1	1
123	Григорій Деланко	1	1
124	Іван Маньківський	2	6
125	Олеся Галд	4	2
126	Кароль Сідимський	4	4
127	Олеся Вада	1	1
128	Іван Драбич	14	8
129	Іванка Поділа	18	26
130	П. Володка і І. Була	3	17
131	Параня Чоник	6	3
132	Григорій Лучанко	1	1
133	В. Загасич	1	1
134	Григорій Куніцький	4	1
135	Михайло Колодуб	4	1
136	Іван Кравець	1	5
137	Осип Клішук	2	2
138	Конрад Супрунович	1	3
139	П. Остапчук	1	2
140	Даміян Платок	1	2
141	Андрей Подєрчак	1	1
142	Евген Кардаш	1	3
143	Олеся Ледонюк	1	3
144	Микола Чокко	1	4
145	Яків Мерещак	1	1
146	Степан Хомяк	4	2
147	Іван Федорак	2	3
148	Григорій Віленький	1	1
149	Феодорія Віленька	1	1
150	Вол. Гуска	2	1
151	Анна Пинюк	4	4
152	Михайло Чухер	1	5
153	Анастасія Ковалюк	2	3
154	Корнеліо Галушка	1	2
155	Павло Король	1	2
156	Марія Сайкевич	1	1
157	Вол. Діпка	1	1
158	Михайло Вадяк	1	1
159	Степан Яремчак	1	1
160	Іван Мака	5	9
161	Василь Новак	1	1
162	В. Новак і М. Яцек	1	4
163	М. Вагаль	10	12
164	Андрей Дзюла	1	5
165	Осип Литвин	2	2
166	Іван Васильків	2	2
167	Степан Філик	2	2
168	Іван Потучко	2	2
169	Микола Курко	1	1
170	Василь Лесак	1	1
171	Л. Писечко	1	1
172	І. Потучко і М. Курко	1	1

		Ч Л Е Н І В		
Відділ	Ім'я та прізвище організатора	Моло-децьки	Доро-слих	Разом
164	П. Гелетія	4	2	6
165	Марія Пелехата	2	4	6
167	Іван Кульматський	6	1	7
168	Григорій Бабін	3	—	3
170	Іван Грабар	7	2	9
171	Стела Рася	2	9	11
171	М. Петровський	1	—	1
172	М. Мороз	1	3	4
173	Степан Фігу	5	2	7
174	Андрей Савран	1	7	8
175	Василь Варто	8	8	16
175	Іван Еванчук	2	4	6
175	М. Вілоскурський	—	4	4
175	Г. Гарбар	1	—	1
175	Василь Гевко	—	1	1
176	Петро Бабяк	—	2	2
177	Іван Лаба	5	6	11
178	Микола Веднарчук	6	4	10
179	М. Парашак	—	—	—
179	Кульчицький і Парашак	—	1	1
179	Михайло Гаврилюк	—	1	1
180	Ольга Зенко	2	1	3
180	Антін Волох	1	—	1
180	Василь Пулик	1	—	1
181	Петро Ланчинський	1	4	5
182	Григорій Яськів	—	—	—
183	Андрей Віхорек	9	9	18
183	Іван Еванчук	—	2	2
183	І. Ващук	—	1	1
184	Вогдан Коваль	1	2	3
186	Юлія Ваволяк	2	—	2
189	Петро Котельницький	17	31	48
191	Ярослав Колодзі	25	36	61
192	Матвій Політило	4	4	8
194	Василь Никифорук	13	8	21
194	Василь Загасич	2	5	7
194	М. Комуніський	—	—	—
199	Осип Досюк	1	—	1
200	Василь Воргуль	—	5	5
204	В. Гасія	12	9	21
204	Г. Вакуменко	1	2	3
204	Павло Ленчук	3	—	3
204	Павло Марко	—	2	2
204	Микола Влізнак	—	2	2
204	К. Митронюк	—	2	2
204	Ю. Нависник	—	1	1
204	Іван Крочак	1	—	1
204	Ю. Б. Мавкія	—	1	1
204	Іван Кокоський	8	2	10
207	Олеся Сельський	2	2	4
208	Яків Стадін	3	1	4
210	Михайло Фрако	2	6	8
211	Theodore Sokolowski	2	1	3
213	Андрей Васараб	2	1	3
215	Ілія Назар	1	—	1
217	Іван Тербушка	—	1	1
217	Андрей Іванів	6	10	16
217	Константин Шевчук	1	2	3
217	Григорій Габко	1	2	3
217	Дмитро Пристай	1	—	1
217	Іван Деркач	1	1	2
217	Василь Павлів	1	—	1
218	Михайло Стахура	8	5	13
219	Андрей Мудровський	1	1	2
219	Михайло Т. Юрків	4	7	11
220	Г. Гарасин	10	6	16
221	Тарас Шпікула	37	29	66
221	Дмитро Максимюк	5	4	9
221	Вол. Нічай	1	4	5
221	К. Гульчій	2	2	4
222	Л. Вілик	1	1	2
222	Іван Вілик	1	—	1
223	Іван Гринишин	1	7	8
224	Осип Ірха	2	1	3
226	М. Гуцалівський	20	23	43
230	Іван Павловський	5	9	14
233	Гелена Магер	1	1	2
234	Стефан Могіла	1	—	1
234	Іван Кісенок	1	1	2
235	М. Вобер	2	2	4
237	Михайло Крика	5	4	9
238	Петро Мороз	10	10	20
238	Н. Давискиба	3	4	7
238	Ілія П. Селівський	2	2	4
238	Іван Порубак	2	14	16
238	Микола Сопо	2	5	7
240	Осип Олішківський	5	5	10
240	Андрей Запаранюк	18	26	44
240	Андрей Стецяк	2	5	7
241	С. Вардасюк	2	1	3
242	Василь Найдяк	2	5	7
245	Осип Сабат	5	4	9
248	М. Кобилівський	1	2	3
251	Василь Ядіншин	4	1	5
251	Дмитро Зута	3	5	8
252	Дмитро Когут	3	8	11
254	В. Ромашин	9	8	17
257	П. Сильчук	3	1	4
259	Юлія Гулик	2	—	2
259	Михайло Фоція	—	1	1
259	Петро Трусяк	1	1	2
261	Петро Аркатин	—	1	1
262	Олена Придун	2	1	3
263	М. Співак	1	—	1
264	Катерина Галишак	1	1	2
265	Осип Коцюбо	31	17	48
266	Василь Труфан	1	1	2
267	К. Дідух	1	2	3
268	Теодор Радиский	10	5	15
271	Іван Чопко	10	5	15
272	Вол. Стасюк	15	15	30
272	Данило Слободян	2	—	2
274	Теодор Сенедик	3	1	4
274	Варвара Кравець	3	1	4
276	Марія Т. Вілик	3	—	3
276	Дмитро Драб	1	1	2
276	Михайло Шуліський	22	20	42
277	Степан Гомотюк	3	3	6
277	Павло Соколовський	2	3	5
280	Роман Рублевський	2	3	5
281	Л. Вашичський	1	3	4
282	Катерина Лукач	12	2	14
286	Стефан Шимон	12	2	14
287	Варвара Цюлко	1	1	2
287	Теодор Лутвинюк	1	1	2
287	Лев Ломіш	2	—	2
287	о. Д. Профета	1	1	2
287	Мих. Стебленський	1	1	2
288	Дмитро Мушастий	1	2	3
289	В. Гусар	2	4	6
290	Михалина Іванюк	2	3	5
291	В. Гузіль	3	3	6
292	Вол. Дідик	5	6	11
292	Петро Кізел	5	3	8
292	Михайло Вілоскурський	1	3	4
292	Дмитро Дубрівний	1	1	2
292	Осип Лободський	1	1	2
292	Лен Красівський	1	1	2
293	Марія Демидчук	1	8	9
295	В. С. Пули	8	3	11
295	Олеся Зенко	—	2	2
298	Осип Дідик	1	—	1
299	І. Сидорович	—	1	1
301	Іван Кулинич	—	1	1
301	Михайло Савчин	1	—	1
301	Василь Івачук	—	3	3
304	Микола Гнатик	8	13	21
305	Михайло Гентош	1	—	1
305	Микола Ботак	1	—	1
306	Андрей Андрійчів	1	—	1
306	Стефан Верза	1	1	2
307	Ілія Чопек	1	4	5
309	Пилип Кобас	2	—	2
312	Юлія Шарек	2	—	2
312	о. В. Профета	—	1	1
313	Анна Заворська	4	1	5
313	Марія Заворська	2	1	3
316	Вол. Гураїнський	8	22	30
317	Петро Луцишин	1	—	1
317	Анастасія Андрусиншин	1	—	1
318	Стефан Саюк	1	—	1
320	Іван Малю	15	16	31
321	Дмитрий Чук	2	—	2
322	Іванна Карац	9	7	16
322	Дмитро Яремко	—	2	2
324	Іван Струк	6	4	10
325	П. Малицький	7	5	12
326	Розалія Кокоць	13	6	19
334	С. Морозович	3	4	7
334	Г. Оленчук	—	1	1
334	С. Морозович і Н. Задорецький	—	1	1
336	Г. Степанек	4	3	7
336	Г. Кісіль	8	1	9
336	Ярослав Дзядига	3	3	6
337	О. Стельмах	1	—	1

Д-р Ростислав Сочинський

НОВЕ В МЕДИЦИНІ

Шпиталь для здорових

Галопінації

Коли хтось зламить ногу, чи скопить якусь тяжку нещучу, здавалося б, ані одна лікарня у світі не відмовляється заглянути таким хворим. Однак у Англії існує від нещадної такої інституції під назвою „Клініка 35“, яка зачинає дивні явища перед нещучими.

Щоб дістатися до цього своєрідного шпиталю, треба мати дві кваліфікації: 1) бути здоровим і 2) мати найменше 35 років. Цю клініку заснувала група лікарів Медичного Факультету Ліверпульського Університету, керуючись теорією, що „небезпечний“ вік для жінок і чоловіків є — 35 років, коли різні недомогання і нещучі починають свою скриті, підступну роботу підірвання людського здоров'я. Лікарі й медсестри „Клініки 35“ цікавляться тільки здоровими на вигляд людьми, які не мають ніяких хворобливих ознак, однак можуть носити в собі зародки зловисних нещуч.

Лікарське обслідування, що триває найменше 4 години, складається з різних модерних процедур, дає дуже часті несподівані вислідки, викриваючи приховані тяжкі нещуч.

Слава хлорофілу

Хемік Глазговецького Університету називають американське населення легковисхідним і прикидають несподівану популярність у цій країні різних пігулок, паст до зубів, гуми до жуків, миль, які містять у собі хлорофіл (рослинний барвник) і які мали б нищити неприємний запах. Британський Медичний Журнал сповіщає про дуже сумнісні дослідження, які показули, що хлорофіл, як покращувач смаку, не має ніякого впливу на дезодорування. Ці твердження підтримують також американські медики Рокфеллерового Інституту для Медичних Досліджень і Джона Гопкінсового Університету.

Деякі ароматичні олії, добути з рослин разом з хлорофілом, які дають препаратом зелене забарвлення, можуть прикривати (маскувати) слабкі смаки, але вони їх ніколи не нищать. Хлорофіл же не має навіть цієї властивості. Коли хтось купує ці розрекламовані хлорофілові косметики, падає жертвою обману, бо платить гроші за те, що не існує.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА ДІТРОУТІ І ОКОЛИЦЬ!

Товариство Сприяння Українській Національній Раді в Дітроїті при участі українських громадських організацій метрополії, вишукуючи пам'яті спочилого Президента Української Народної Республіки

св. п. АНДРІЯ ЛІВЦЬКОГО,

проніс українське громадянство прибути ДНІ 27-го ЛЮТОГО, Б.Р. О ГОД. 4-й ПОП. до Української Православної Катедральної Церкви св. Покрови в Дітроїті (29 вул.), де українське православне духовництво відправляє

ПАНАХИДУ

за спокій душі спочилого.

Шлях панахиди, о год. 5-й попл., в залі Катедральної церкви св. Покрови відбудуться

ЖАЛІВНІ СХОДИНИ

українського громадянства, на яких вилучає в честь св. п. Президента вилучає п. генерал М. Крат.

Т-во Сприяння УН-Раді в Дітроїті.

"ФІЛАДЕЛФІЙСЬКІ ВІСТІ"

Бюлетень Філії УККА у Філадельфії, які повільно з другого числа друком ПРОГОЛОШУЮТЬ

Передплату та Збірку на Пресовий Фонд

В Бюлетені друкуються всі вістки і обговорюються всі проблеми зв'язані з українським життям Філадельфії й околиць.

Редактор: М. В. Дольницький.

Гроші слати на адресу Філії УККА:

866 N. 7-a, Філадельфія 23, Па.

з допискою: на „Ф.В.". Передплата 1.50 дол. в рік. Наш представник відбудується тих, що не відгукнуться листовно.

УВАГА!

Товариство Запорозька Січ, Відділ 367 У.Н.Союзу у Гастер, Н. І., — алаштовує

ЗИМОВИЙ БАЛЬ

В СУВОДУ, 27-го ЛЮТОГО 1954 Р., В УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІЙ КІНОБІ.

Початок о год. 7-й вечора. Добра музика. Т-во має шану запросити ввесь український загаль до численної участі. Прийдіть на сей останній баль перед Великим Постом. Смачні перекуси й напівки. УВАГА! Згідно з товаришеским статутом кожний член обов'язаний прибути на баль в протинному разі підлягає карі у сумі \$2.25.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітроїт, Міш.

Українські техніки організуються.

Найважливішою справою, яка сьогодні привок увагу всіх техніків Дітроїту і околиць, це справа творення Об'єднання Українських Техніків. Перші кроки вже зроблені. Створено ініціативну групу, яка приготувала Загальні Збори та реструктуризує українських техніків, котрі стали членами — основниками йового об'єднання.

Дітроїт, це може один з найбільших промислових центрів цієї країни. Тому немає найменшого сумніву, що тут сконцентрувалася чи не найбільша кількість українських техніків. Навіть, по сьогодні немає в Дітроїті такої професійної організації, яка об'єднала б укр. креслярів, "tool die makers", теле- і радіо техніків і т.п. що теоретично б свої автономні секції. Брак такої організації можна відчувати на кожному кроці. Бракує осягуду, де співтовариш праці могли б обмінювати своїм досвідом, вирішувати складні проблеми, що виникають при праці і в цей спосіб знаходити духовне задоволення а може навіть і життєву екзистенцію.

Ось, за починком деяких підприємств, одиниць відбулися в Дітроїті перші сходи ініціативної групи, а саме в дні 6. II, н.р. На цих же сходах всі присутні одностайно заявили про бажання створити професійну організацію українських техніків. Покищо ведуться вступні приготування, але з прискіпкою треба сказати, що все це уніється успіхом. Чуті вже відомості і широкі зацікавлення.

Широкі пошуків праці це головне завдання майбутнього Об'єднання Українських Техніків в Дітроїті. Треба налагодити контакт з різними підприємствами, що допомогло б в підшукуванні праці. Відбувається брак фахових доповідей та курсів, які хочуть не лише для підвищення кваліфікації, але і для вишколювання нових кадрів професіоналістів. Це одні з найбільших дошуків техніків, що чекають на вирішення.

І тому почин ініціативної групи техніків в Дітроїті треба лише привітати та побажати їм найкращих успіхів в їхній творчій праці.

В. Тустанський.

Філадельфія, Па.

Віддано поштану св. пам'яті Президента УНР

У неділю, дня 23-го січня, у всіх трьох православних українських церквах у Філадельфії в приватності маск вірних, торжественно відбудуться панахиди за покійного Президента УНР.

На окремому жалобним засіданні в дні 30. січня н.р. Головна Управа ОБВУА віддала волячку поштану світлій пам'яті Президента і Головного Отамана Українського Війська Андрія Миколайовича Лівцького. Про труднє життя Покійного Президента, яке все було віддане на боротьбу за відновлення Української Держави — доповідь кол. близький його співпрацівник, ген. пор. Олександр Загородський. Вислали конволюційні писма до родини та Української Національної Ради.

„Українці у Вільному Світі“

Ювілейна книга Українського Народного Союзу з приводу 60-річчя.

В книзі є біля 50 статей різних авторів про українців та їх життя і досягнення в усіх краях вільного світу. В тексті є біля 100 фотографій. Ціна книги — тільки два долари! Замовлення, разом з грошовою належністю, вислати на адресу:

"СВОБОДА"

P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

У неділю, 31-го січня н.р. за підписом Товариства Сприяння УНР, відбулися жалобні сходи української громади у Філадельфії. Залю Прогресивного Клубу відповідно прикрасила молодь з організації ОДУМ. Сильне враження на прийнятих робила символічна могила з усталеним погруддям Покійного, над якою знісав похилый державний прапор, опоясаний жалобними лентами. Жалобним маршем Ппоена відкриває сходи. Підійшли 2. Маркович. Про життєвий шлях сл. Президента і Головного Отамана А. М. Лівцького, який проходив у боротьбі за Україну, зворушливо згадував найстарший рангово живучий український генерал, ген. пор. А. Загородський.

Елизабет, Н. Дж.

Посмертна згадка.

В останніх місяцях смерть нещуч завлязла на нашу громаду. Гостю собі, неким би хтось її запросив. Відвідує дома місцевих чільних працівників і скошує їхні життя.

Ще недавно жили і працювали між нами такі передові одиниці, як брати Платіт, Генерал, Галловіч, Остапчук, Прохор, а остання жертва — це Стефан Могила; хто буде черговий — ніхто не знає. С. Могила помер 24-го грудня, а похорон відбувся 27-го грудня м.р. Похоронено його на цвинтарі у Вудбрідж, Н. Дж.

Покійний народився в селі Дегова, Рогатинського повіту. До ЗДА приїхав 22 літнім молодцем і дня 24 січня 1910 року вписався до Вр. св. Миколай, від 13 УНС у Воревіт, Н. І. Описав перехід з переселенням почався дідусь Платіт, Генерал. Допомігав організувати Українську Оркестру, сам грав на інструменті, а також і був членом Т-ва „Вони“. Мачох гарний співучий голос, брав участь в українських концертах. Покійного ми часто бачили на українських маніфестаціях, ачах і концертах. Сам давав щедри пожертви й інших заохочував до них. Любив українську книжницю, а збірничку пару десятків українських книжок родина передає до української бібліотеки на Союзіст.

Вліті 1933 року по операції шлунока, поїхав з дружиною і дітьми на два тижні на вакації на Союзіст, щоб, мовляв, хоч перед смертю перевести спокійно і мило на свій рідний земля і між рідними людьми. По двох тяжких спочинку несподівано набрав сил і пішов до праці, щоб як казав прилавним гостем, а описав громадянам в Елизабеті, вернутися знову в селі в чудовій горі, а може з часом дозвіти віку. Та не так сподівалося, як думалося. Підірване здоров'я і неможливість смерті забрали людину, що вірно трудилася не тільки для своєї рідні, а біля 40 років в громадському житті.

Покійний залишив у смутку дружину Одарку, три дочки;

ПРИКЛАДНА СОЮЗОВА РОДИНА В ШІКАГО

Родина пп. Томі та Іванна Подолі, з дочками, зятями і плуками. Всі вони є членами Українського Народного Союзу. П-ні Іванна Подола є доволитньо секретаркою 125-го відділу УНС, який на початку її урядування мав тільки 13 членів, а на останній конвенції, завдяки її наполегливій праці, мав уже двох делегатів та далі потібно росте і розвивається.

Катерину замужку Кобрин, Стефанію зам. Крайц та Доротею зам. Солтис, сина Стефана й п'ять вуків.

По похороні учасники були запрошені до Укр. Нар. Дому на скромну перекуску. Під час цього від імені Т-ва поштанувався покійного Михайла Гринішак, вказуючи на прикладне життя, праці і заслуги Покійного в громаді. Він був членом Т-ва „Запорозька Січ“, відділ 234 У. Н. Союзу, був його організатором, килькаразовим делегатом на Конвенції та доволитньо м.р. секретарем, аж до самої смерті. Під його керівництвом Т-во зросло в поверх 150 членів. Покійний належав також до інших організацій, як от Дем. Клубу, Укр. Цен. Комітету та Укр. Нар. Дому, в яких займав менші чи більші уряди до самої смерті. Не мали заслуги Покійний лише в Укр. Нар. Домі, в якому був довгі роки його головним книговедом, членом, фін. секретарем.

Учасники похорону, щоб і шанувати пам'яті Покійного на заклики М. Гринішака, зложили поверх тридцять доларів на укр. цілі, які передає до У.Н.С.

Жертви зложили: Слободан Роман \$5; по \$2: Т. Юрчак, В. Федішин; по \$1: М. Френкевич, М. Гринішак, Т. Чечель, Р. Левицький, А. Пелешак, М. Купчак, С. Яківа, Г. Кардаш, Лабунський, Т. Стець, А. Крайц, Сингалевич, В. Кардаш, М. Луцця, М. Кемпик, Г. Рудницький, Дучинський, Юліонська, Т. Луцяк, Кобасовський, М. Крайц, П. Козак, Н.Н. П. Сташко; М. Возняк 50 ц. Разом \$33.50.

М. Г.

Нью Йорк, Н. Й.

ПЕРШІ ПІВРІЧНИЙ ПОПІС УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ

Під час могого побуту в Нью Йорку я мав щастя бути присутнім на піврічному пописі учнів Українського Музичного

Інституту. Мені було дозволено після попису промовити до учнів та їх батьків. Як хтось може пам'ятати свої слова, коли на нього дивилися кілька тисяч музичних дітей, з темними зацікавленими очима, для яких студії, їх ентузіастичні учини, а головне українська музика мають таке велике значення? Український Музичний Інститут є сьогоднію солідною музичною інституцією, з пошаним числом філій в Америці, яка ще тільки потребує фінанс.

УВАГА! ПОШУКУСМО УКР. ПІДПРИЄМЦІВ, які перебрали б від нас представницький фільм „ГАЛИЧНИНА“ і „ГУЦУЛЬЩИНА“ в Америку, Канаду, Бразилію, Аргентину та Європу. Це ОДИНОКІ фільми українці в укр. життя в Галичині і на Гуцульщині. Їх сценарії правдиві — нічого штучного в них фільмах немає, фільмовано їх в Західній Україні 1927-33-35 рр.

Далше — підготовляється продукція фільму з укр. національного боротьби. Головні ролі гратимуть Голівудські артисти, але є також пошановані зголошення укр. артистів з Канади і Америки, які грати ролі в советських і польських і чеських фільмах. При зголошенні треба передати своє фото (величини 8 через 10 палів), подати лік життя, та в яких фільмах брали участь. Знання англійської мови не мусить бути перфектне. В справі купна фільмів „Галичнина“ і „Гуцульщина“ на вище згадані краї, як і зголошення укр. артистів до нового укр. фільму просимо писати: NOVAK FILM PRODUCTIONS 1811 Effe Street, Los Angeles 26, Calif., U.S.A. М. Новак, дир.

УВАГА ЛІКАРІ!

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Українського Лікарського Т-ва в Америці ВІДІЛУ МЕТРОПОЛІ НЬО ЙОРК відбудуться

дня 6-го березня 1954 р.,

о год. 7-й веч.

в Пародному Домі при 140 — 2-га Евепо в Нью Йорку.

► Проситись про численну участь. ◀

Управа.

Василь Босий грає на Фонд Народного Дому в Нью Йорку!

Оркестра ВАСИЛЯ БОСОГО уладжує

В ОБОХ ЗАЛЯХ У. Н. ДОМУ

В НЕДІЛЮ, 21-го ЛЮТОГО,

перед вільним від праці Днем Вашингтона

ОСТАННІ ПЕРЕДЗАПУСНІ ВЕЧЕРНИЦІ

► Всес дохід на Український Народний Дім. ◀

У. Н. ДІМ В НЬО ЙОРКУ,

„Stuyvesant Casino“, 140-142 Second Avenue, New York City

Початок 8:30 веч. — Добірний буфет. — Вступ \$1.50.

В ШІСТДЕСЯТІ РОКОВИНИ

(Закінчення зі стор. 1.)

Професор Принстонського Університету д-р І. Рететар, зобов'язав себе 60-річчя, промовляючи на зібранні Українського Конгресового Комітету в 1953 році, заявив, що ці видані УНСоюзом книжки зробили перелом в американській оцінці відносно України та цілого європейського Сходу. Цю його думку потверджують вже не сотні, але тисячі американських підомонів на ці книжки, що появились тільки в американській пресі на всьому великому просторі З'єднених Держав. І тому, коли професор Колумбійського університету, Кларенс Меннінг, писав з нагоди 50-річчя УНСоюзу, що ця організація треба вважати українською амбасадой в Америці та що УНСоюз виконав велику місію й для самої Америки, то чин тільки потвердив більше, ніж доказаний факт.

Нічого дивного, що назві сьогодні, коли наше громадське життя сильно зрізничувалося, коли місцевості нашого поселення відкрилися густою сіткою різноманітних організацій, коли ми масмо окремі політичні й харитативні репрезентації, коли рівночасно з цим виникло багато суперечностей в думках і поглядах, то все ж такі не має члена, який з однаковою гордістю не відреккомендувався б, що він є членом Українського Народного Союзу, без уваги на те, до якої генерації та релігійної чи партійної, групи він належить.

(Скорочено з Юбілейної Книги УНС, 1954).

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

— зладив —

ОЛЕКСАНДЕР ПАВЕНКО

Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.

— Ціна \$2.00 —

Замовляйте у:

"СВОБОДА"

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Роман Придтатенчук

Evergreen 3-4450

FILL YOUR BINS NOW

Spring Prices In Effect

MAPLE Coal & Coke Co.

intracite FUEL OIL bituminous OIL BURNERS

SALES & SERVICE

72-74 Box Street

BROOKLYN 22, N. Y.

Федико Кузнец

ТЕПЕР — БЕЗПЕЧНО МОЖЕТЕ ВТРАТИТИ НАДМІР ВАГИ ДО 5 ФУНТІВ ТИЖНЕВО

Новий сенсационний план починається з вислідів першого дня, а ні — то зворот грошей.

Нову надію на обличчя тагари від надмірної товщини, (що походить від переїдання, а не від за-лози), слідно сьогодні по зв'язку з успішним планом звичайним новим вітамінним пігулком. Вони допомагають до втрати товщини (яка походить від переїдання) і до безпечних лікарств або вправ. Називаються **BENADROL**. Цей новий лік дозвляє чар, щоб зменшити надмір товщини 2 способами. Мужчини і жінки, що давніше терпіли від надміру ваги (через переїдання), оповідають про швидкий вислід після застосування. Багато людей каже, що втрачають до 10 фунтів ваги вже по першій пачці. Продукція з гарантією звороту грошей.

За окремою умовою читачі цієї газети можуть дістати **BENADROL** по знижковій ціні. Випишіть одне повідомлення до **VALWORTH CO.**, Dept. 152, P.O. Box 92, Flatbush Sta., Brooklyn 26, N. Y., а доставте дві 3-доларові пачки тільки за \$5. Отже \$1 знижки на призначеній ціні. Не посилайте грошей. Заплатіть листомною при дорученні.

Ім'я _____

Адреса _____

Місцевість _____

Стейт _____

IBAN KOVALCHUK FUNERAL HOME

COMPLETELY AIR CONDITIONED

ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В ОТВІТІ

NEW JERSEY

Ціна протисту для всіх Обслуга чесна і найкраща.

У випадку смутку в родині вийдете як в день та й в повіт.

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET, cor. Warren Street, JERSEY CITY 2, N. J. Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуга Шира і Чесна

Our Services Are Available Anywhere in New Jersey

801 SPRINGFIELD AVENUE, IRVINGTON, N. J. NEWARK, N. J. ESsex 5-5555

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуга Шира і Чесна

Our Services Are Available Anywhere in New Jersey

801 SPRINGFIELD AVENUE, IRVINGTON, N. J. NEWARK, N. J. ESsex 5-5555

IBAN БУНЬКО

УКР. ПОГРЕВНИК

Обслуга чесна і найкраща.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 EAST 5th STREET New York City

REASONABLE PRICES

Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕВНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦІ

Контролююча гангстерська. Модернізація до ужитку даром.

PETER JAREMA

120 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard, 1-2540

ПРАЦЯ

Help Wanted—Male

ЗНАЮВАЧІ 6 елек. аварювачів, поодиначка позиція на тонких і середніх металевих арматурах і гарячих прутах. Також прикріплювачі. Добра платня, нагода на підвищення. Робітничі користі. Клієнти Mr. Makowski, Döver 6-2400, ABO ГОЛОСНИЦЯ LOCK JOINT PIPE CO. Wharton, New Jersey. (Nr Dover, Com. Dist. Newark.)

ПРАЦЯ

HELP WANTED—FEMALE

ОПЕРАТОРКИ

Досвідчені в шитті на машинах. Стала праця, добра платня, платні вакації і свята.

A. & S. Trani Sportswear, Inc. 425 — 13th St., Union City

ЖІНКИ

ДО ПРАЦІ У ФАБРИЦІ

Голосниця:

CENTRAL BAG CO.

9 Chadwick Avenue Newark, New Jersey

МОЛОДА ДІВЧИНА

досвідчена в шитті накривал і драпірей. Мусить говорити і розуміти по-англійськи. С т і л а праця — добра платня. Голосниця о 11 год. А.М.

4408 8th Ave., Brooklyn, N.Y.

РОЗШУБ

ПОШУКУЮ єврей Івана ПАДІЯКА з села Бошів, Рогатин. Мас перебувати десь в Америці. Хто знає про нього або сам прошує зголоситися до мамі:

HASKA PALIAK

408 E. 6th St., New York, N. Y.

МОВІНГ І ТРУКІНГ

КРАПІСЬКЕ ПЕРЕВІЗКОВЕ

ПЕРЕВІЗКОМУ в Нью Йорку та за межами, а також в дальню віддал. Нью Йорк — Санта 3-7567 в Мінсола. Нью Джерсі — ESsex 4-6954 рано або веч 99 Elmwood Ave., Irvington, N. J.

ВУДІВНИЧІ

УКРАЇНСЬКА ВУДІВНИЧА КОМПАНІЯ

Будуємо виключно для українців по цілій Америці. Маєте якусь проблему? Купіть нас! Міккі, Черки, Нар. Довга са іши проєкти Головної Книж. 8. Стівніча. Просимо нам зв'язатися.

UKRAINIAN CONSTRUCTION Co

99 Elmwood Ave., Irvington, N. J.

Д. Гуменно

ДІТИ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ

TV-18 том

Ціна \$2.50.

Замовляти:

"SVOBODA"

P. O. Box 346 JERSEY CITY 3, N. J.

КОЛИ СТРАЖДАЄТЕ ВІД БОЛІВ У МУСКУЛАХ ТО НЕ ЗАБУДЬТЕ ПРОЧИТАТИ

Кожний суглоб і кожний мускул може стати жорстким бо сильних страждань. Ногі, коліна, руки, лікті, крижі, шиї і плечі — коли вони болять, сприяють дошкідливим мукам, при які тільки ви, що страждаєте можете знати. Але ось добра новина для вас у повідомленні, що, що вже пробували **ANTRO formula** для полегшення цих бо-ляч.

Багато з тих, що думали, що вже ніколи не будуть снітись радісно повідомляють, що Бін-бол зникли після перших кількох доз цих чудових ліків. Тож нащо неспробувати страждати, коли 8 ви можете дістати до-по-могу. Випишіть по аркушу до **KINGSLEY CO.**, Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y., а тоді доставте два пакуники цього чудового ліку **ANTRO formula** (звичайна ціна \$6.00) відворотного поштою. Читачі цієї газети маю т т заплатити поштарин тільки \$5.00 (вкл. поштової оплати C.O.D.). Але шпідити по-ки **ANTRO** ще можна бабуть.

Ім'я _____

Адреса _____

Місто _____

Стейт _____

Суд перейняв опіку над дітьми Розенбергів

Нью Йорк, Н. Й. — Дитячий Суд перейняв опіку над 6-річним Робертом і 10-річним Мікелем, синями страчених атомових шпигунів Етелі і Джуліуса Розенбергів. Рішення суду викликає тим, що приватні особи, які досі опікувалися цими хлопцями, не проявляли достатньої опіки над ними, і в їх імені зби-рали гроші. Хлопців призначено в домі для дітей, і заряжено, щоб найближчого тижня відбулося переслухання в їх справі, під час якого суд переслухуватиме також і самих хлопців. Минулого року вони мусили залишити школу в Томс Рівері в стейті Нью Джерсі через те, що не належали до місцевої громади, а школа не має достатньої кількості місць для своїх власних дітей. Суд зайнявся справою дітей Розенбергів внаслідок скарги, яка виллилася від Товариства для боротьби з жорстокістю в по-в'язці з дітьми.

MISCELLANEOUS

CHINCHILLAS

продаж за строком — 3 пари високоякісних і впроваднених самців. Тільки \$1,250 з клітками і їжі. Клієнти:

HUBBARD 7-6222 — N. J.

830 11th Box F-10-A, Rm. 421 West 42nd St., N. Y. C.

BUSINESS OPPORTUNITY

ЧУДОВА НАГОДА 4-квіт. а-парт. General Food Store, бу-терня, гресерія, заморожені хар-чі, ярина; в околиці Jamaica Комплексний впрод. \$7,600 річно довгий винайм; Rent \$100. Клієнти власники Cedarhurst 9-4515 або пишуть: F-4 Rm. 830, 11 W 42nd St., New York City.

MEAT MARKET & GROCERY

Чистий, модерний повний впрод. добрий прихід, що може бути повільний. Заснований 30 років тому. Українська ділянка Нью Йорку. Виймаючи мусить продати:

Власник TR. 9-3693

F-15 — Rm. 830 11 W 42 St. NYC

ОПЕРАТОРКИ

до шиття суконь.

Праця в Бронксі. Добра платня! Стала праця!

VARIETY DRESS CO.

637 East 180th Street Corner: Hughes Ave.

МОДЕРНИЙ ВУДІВНИК

при гайні.

35 миль від Нью Йорку, 3 1/2 акри, 7-кімн. дім, надійність на бізнес або денний табур. \$25,000.

Mommouth Junction 7-4834

ТАВЕРНА — DANBURY, CONN.

8 кімнат — гресерія \$70,000 річно. Добрий винайм.

За згодою — жадас \$9,000.

Rendlog Sales, 1775 B'way, N. Y. PL 7-5345

Субота! НЕДІЛЯ! Понеділок! Вівторок! АЖ ДО ВИПРОДАННЯ!

Одиникий раз в житті! Все мусить бути випродане! ШИРОКОВІДОМНИЙ КУПІНГ

ЗАМИКАЄ СВОЄ ПІДПРИЄМСТВО!

LICENSE

449539

НАПІВЛІШ ОФІСІАЛІСНИ ЦІНИ В ІСТОРІ ФУТЕР!

Ми ліквідуємо цілий склад Зразкових Фасонів Футер Інк., не звичайно на витрату чи ціну.

ВІДКРИТО ПОЦЕНОЖЕ ДО 8 P. M.

аж доки ми не випродано!

Відкрито в неділю від 9:30 рано до 6 вечора.

МІНКИ \$1

ЦІЛИЙ 5-й ПОВЕРХ

Тисячі першорядних футер мусять бути продані аж до голих стін — не зважаючи на ціну!

Mouton, Persian, Mink Muskrat, Beaver, Raccoon

Звичайно \$50-\$70-\$100-\$200-\$300-\$400-\$500-\$600 вище

ТЕПЕР! ТЕПЕР! ТЕПЕР! ТЕПЕР! ТЕПЕР! ТЕПЕР!

\$5-\$5-\$9-\$19-\$29-\$59-\$79-\$99-\$119 і вище

JAYSON FURS

158 WEST 29th ST. • Near 7th Ave. • N. Y. C.

Беріть вищу прямо на 5-й поверх до випродажної кімнати.

REAL ESTATE

КУПНО РОКУ!

Новий дім, відокремлений, газове опівання, комбінційні в-лом, вікна зі сітками, підпал-ши 3 кімнати, синя ланчикка, веранда. Дім в розмірі 20x30 — площа 50x85. Оглядати тільки в суботу і неділю. Ціна \$8,000.

34 Park Ave., Kearsburgh, N. J.

НАДЗВИЧАЙНА ВАРТІСТЬ

тільки \$6,000

Red Hook (sec.) Brooklyn 2-поверх. старший дім, 5 кімнат, нова кухня, ланчикка, о-дніть опівання. Доглядо до під-земки. Агент P. O. Box 402, Rye, N. Y. RYE 7-3862

ASTORIA—2-рол. з цегли дім, 5 і 6, вільний до зайняття, знамениті умови, \$21,500.

2-РОДИННИЙ з цегли, відокремлений, 8 кімнат, 3 подвійні, 8 винаймів. Всі удодінення. Попередньо було мешкання і бюро дентисти. \$19,500.

2-РОДИННИЙ обрामов. "шн-глін", 4 і 5, гараж на 2 авто, оліва, опівання, 3 спец. кімнати в підвалі. Високоцілий. \$12,900.

Визнамо Mr. Samuel Reich GENOVESE REALTY 31-20 Astoria Blvd. L. I. C. RA. 8-1120

YONKERS 1-РОД ДІМ \$18,500

Вудівничі — власний план — в стилі "Cape Cod", фронт з цегли і 1/2 "шнглін", 4 спальні, 1 1/2 ланчикки, оліва опівання (550 gal. tank). Повний підвал, гараж — близько до всього.

Власник — Yonkers 5-1594

Garden City, L. I.

\$18,000

Вдовольтеся вигодною найкращих шкіл, церков, склепін по умір цінах, 7-річний колоніальний з цегли на 75x100, площа обгороджена живою огорожею, при спокійній і деревній вулиці, 6 кімнат, 3 спальні, обтінковані стіни, відділений гараж. Знамените для дітей, влаштована до забави кімната в підвалі, сітки, охоронні вен. заслони і їші. Збудований в TV.

GA. 3-2412

6 РОДИННИЙ ДІМ

Sunnyside, L. I. — \$18,000

5 1/2-кімнатний апарт. і один 3-кімн. апарт.; парове опівання, всі удодінення, площа 28x100. Мале, гарне, без морфеджу. Клієнти:

KULOW

147 E. 86th St., New York City LE. 4-7033

HASBROOK HEIGHTS

Вільний 8-кімн. дім, 5 спальн, знамените положення, прива-дливо влаштований 1 1/2 ланчикки, оліва, опівання, кидки. Всі мусить \$18,500.

James W. Mason

336 Boulevard — Hasbrook Heights 8-0214

Відкрито п'ят. суб. неділя.

Кве. Суб. Ко.

(Soundview Ave.) околиця Ryewood Country Club 2 — домі збудовані в стилі, 3 спальні, 1 1/2 ланчикки, парк, підлога, 22 "Цетопаре" вікна, вен. засло-ні, електрик, кухня, сосновий кабінет, оліва, парове опівання, від-криті веранда, триск. гараж. \$26,500. Вудівничий Valentine Petto — Lu. 8-2553.

НАРІЖНІ ПЛОЩІ — L. I.

Wanajoh — Merrick — Freeport & Baldwin — Власник продас. Ціна від \$350 впроду

Freeport 9-8202

або пишуть:

F17 Rm 830, 11 W 42 St. NYC

Locust Valley — \$13,900

1 1/2-поверх. дім з цегли, збудований в стилі. Дім на L. I. Велікі 2 спальні, 26 віталія, ко-минок, оліва, опівання, сітки і їші. Вл. шкіль, пляж, комуніка-ція.

GL. 4-1147-J

F-17 B Rm 830, 11 W 42 St. NYC

LOTS FOR SALE

ОГЛЯНЬТЕ, ЩОБ ПОВІРТИТИ!

Flushing L. I. Площа на продаж 80x100. Мешкання дільнич. Багато місця щоб збудувати гарний дім, тепер площа мас город, відкритий коминок, дім, 1 дім на схов, 8 овод. дерев, різні ціни; корчі і їші. Ціла площа обгороджена. \$12,600

Власник Flushing 3-7217

MISCELLANEOUS

НАЙКРАЩІЙ ВИБІР

ЗНАЧКІВ всіх країн.

ARTHUR FENDLER

112 W. 49th St. N. Y. 19, N. Y. Tel. CA. 5-7091

Спеціальний відділ українських значків, старих і нових.

MISCELLANEOUS

Професійні оголошення

PAUL SZAFIR, M. D.

ПСИХІАТР І НЕВРОЛОГ

повідомляє про зміну своєї лікарської канцелярії до

177 HIGH STREET, PERTH AMBOY, N. J.

Години прийняття:

понеділок і четвер 2—4 і 7—8, в інші години за замовленням.

Телефон: Valley 6-0639

Dr. S. J. MAKAREWICZ

ВІДКРИВ ЛІКАРСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

п. ч. 2219 Hudson Boulevard (перед Ege Ave.) в Jersey City, N. J.

Години прийняття за виїмком середі від 1-ої—3-ої і від 7-ої—8-ої вечора

Tel. Delaware 3-7400

НАГОДА ТРАПЛЯЄТЬСЯ ТІЛЬКИ РАЗ!

Зробіть гроші при вкладі їх в **ШЕНШІЛІ**

За малу витрату часу, ви можете мати великий прибуток.

Кваліфіковані годинники — зустріч за згодою.

Клієнти ORadell 8-6000 N.J. або пишуть за інформ.: **THE ANDES CHINCHILLA SALES**

194 Route 17, Paramus, N. J. 1 Mile North of Route 4

ПІЛНУЄТЕ БУДОВУ АБО ПЕРЕБУДОВУ?

Звертайтеся до нас за безплатною порадою в справі водопроводів і опівання.

• Низькі ціни. • Платня на рати. • Негайна обслуга. За працю пенна порука.

GARFIELD PLUMBING & HEATING CONTRACTING CO., INC.

Спеціальність в напрямі опівальної системи.

463 River Dr., Garfield GR. 2-3215

TREMENDOUS CLEARANCE SALE!

ВЕЛИКІЙ ВІПРОДАННЯ

нових і уживаних від \$9.95 і більше.

MIKE — MA. 4-4363

390 Bridge St., Brooklyn, N. Y.

BELMONT CATERERS

North Jersey's Finest

Обіди

Перекуски

Комплексна обслуга на 600 осіб. Тільки найкращої якості м'яса. Високої якості напівки і бездоганна по-стийна обслуга.

ARMORY. 4-9229

63 Belmont Ave. Paterson N.J.

WIESNER BROS. INC.

Спеціаліст похоронних набірників. Сміжкі тіті цінні, деревина, куші з нашого власного Green House 2402 Victory Blvd., Staten Island Nr. Bayonne — Elizabeth Bridges. GIBRALTAR 2-5141

КРАЩІЙ СЛУХ за 15c МІСЯЧНО!

Узв'яжіть собі, що тільки за 15c ви доставте батарею, що нею зможете користуватися цілий місяць. Отримайте 3-провідний пересилач Zenith "Royal TV" для скріплення Вашого слуху за \$125.

Для закупу слухового поміч-ника користуйтеся з догідних сплат P.T.A.

LOUIS E. EARLE

ОПТОМЕТРИСТ

Години прийняття: 10 А.М. до 6 P.M. В веч. відк. до 9 P.M.

Phone: WATKINS 9-4769

Говоримо по-українськи

HEARNS

14th St. at 5th Ave., N. Y. Located on the Balcony.

АННА Сальон краси

АННА JAKOBSON

власниця

з 24 річним досвідом, коли-на Фінляндії з Рига. Говорить по-українськи, литовськи і німечки. Працює виключно соціально. 115 ST. MARK'S PLACE (між 1-ою і А Евєнінґс) NEW YORK CITY Tel.: ORegon 7-5843

OFFERING CIRCULAR

294,200 Shares

Sun Valley Mining Corporation

COMMON STOCK

(Рівновартість, 10 цт. за шер)

Посередник агент

REGISTRAR AND TRANSFER COMPANY

15 Exchange Place, Jersey City, N. J.

ПРОПОЗИЦІЯ ЯК НИЖЧЕ:

Заоферована публічна ціна	Знижка або комісія (1)	Перехідна ціна (2)	
Цілість	\$294,200	\$58,840	\$235,360
За одиницю	\$1.00	\$0.20	\$0.80

(1) Опєрто на продажі цілої емісії 294,200 шерів і перед відтягненням видатків компанії обрхованих разом на \$15,000.

ОФЕРОВАНА ЦІНА \$1.00 за шер

SUN VALLEY MINING CORPORATION

15 Exchange Place, Jersey City 2, N. J.

Термін важності цієї офєрти є 25 січня 1954.

Вступайте в члени У. П. С.

INCOME TAX

Федеральні і стейтні ПОДАТКОВІ формуляри виконують в бюрі **BERNARD SEMEL**

R.E., Bus. & Insurance Broker

247 E. 77th St., New York City BU. 8-5033

MISCELLANEOUS

РЕГІСТРОВАНА

з дозволом на практику АКУШЕРКА

MRS. S. SUSKOWITZ

Garden Terrace MILLTOWN, N. J. Call ML. 8-1019

Better Service & Repair Co.

BONDED TV SERVICE

TV & High Fidelity Repair Big Picture Conversion Second Year Contract

199 Avenue A., New York City

OR. 7-4939

"Ask for HY"

НІОДНА КУЛЬТУРНА ЛЮДИНА НЕ МОЖЕ ОБИТИСЯ БЕЗ РІДНОГО ШОДЕННИКА

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ ФУТЕР у Фірмі ВУЙНІВ І КОПЕЦЬ

Масмо на випродажі купити: каміни і лісові мішки і со-болі. Дешеві ціни. Виконуюмо на замовлення елегантні фу-три, з найкращого гатунку шкірок. Перероблюємо всілякі футри за найкращими фа-сонами. Приймаємо до пере-робування на літній сезон. Доставка на місце.

Wujkw & Kopiec, Inc.

Mfg. FURRIERS

111 E. 7th ST., N.Y. 9, N.Y. Tel.: Spring 7-8710

Хворі на Недуги Носа (Sinus) і Натару

ЗНАХОДЯТЬ ПОЛЕЖІВУ В ТЕРПІНІХ ВІД ПРИПЛИВУ КРОВІ В НОСІ

Полежш, що найменше від терпіння сайнуса, катару, смотло-лові, які повстають в наслідок припливу крові в носі, свідчать сьогодні звідомлення про успіх рецепти, яка є в силі зменши-ти цей приплив крові в носі. Чоловіки і жінки, які в наслідок сайнуса мають нестерпні болі голови, забиті ніздрі, болі вух, харкання і пчихання, ствер-джують блаженну полежш після зажиття цієї рецепти. KLO-RONOL коштує \$3, але беручи до уваги наслідки, це не є до-рого, бо коштує тільки один цент за дозу. KLORONOL (ува-га, заживляють тільки так, як приписано) продається з гаран-тією звороту грошей.

Через спеціальну офєрту, чи-тачі цього часопису можуть ді-стати KLORONOL по знижковій ціні. Треба лише вислати по-відомлення до **SUMLAR CO.**, Dept. 151, 2700 Church Avenue, Brooklyn 26, N. Y., і доставте дві \$3 пачки за \$5, отже \$1 знижки як звичайна ціна. Не посилайте жадних грошей. За-платіть поштареві при відборі.

Ім'я _____

Адреса _____

Місцевість _____

Стейт _____

ПЕЧУТЬ ВАС СТОПНІ, СПРАВ

але вам біль шверблення? У ажайте ZALB і смійтеся знову

Це також поміч для з'ягнення мозолів і напівки. Містять і обі 7 активних складників для швидкої полегш. Пішліть \$1.00 (не через C.O.D.). Висилається аж з оплатою.

BRIDGEFIELD DRUG CO.

Dept. 63

461 Gregory Street BRIDGEPORT, CONN.

АННА Сальон краси

АННА JAKOBSON

власниця

з 24 річним досвідом, коли-на Фінляндії з Рига. Говорить по-українськи, литовськи і німечки. Працює виключно соціально. 115 ST. MARK'S PLACE (між 1-ою і А Евєнінґс) NEW YORK CITY Tel.: ORegon 7-5843

OFFERING CIRCULAR

294,200 Shares

Sun Valley Mining Corporation

COMMON STOCK

(Рівновартість, 10 цт. за шер)

Посередник агент

REGISTRAR AND TRANSFER COMPANY

15 Exchange Place, Jersey City, N. J.

ПРОПОЗИЦІЯ ЯК НИЖЧЕ:

Заоферована публічна ціна	Знижка або комісія (1)	Перехідна ціна (2)	
Цілість	\$294,200	\$58,840	\$235,360
За одиницю	\$1.00	\$0.20	\$0.80

(1) Опєрто на продажі цілої емісії 294,200 шерів і перед відтягненням видатків компанії обрхованих разом на \$15,000.

ОФЕРОВАНА ЦІНА \$1.00 за шер

SUN VALLEY MINING CORPORATION

15 Exchange Place, Jersey City 2, N. J.

Термін важності цієї офєрти є 25 січня 1954.

Вступайте в члени У. П. С.

АДАМС ДАЛІ ОБВИНУ- ВАЧУЄ ДЕМОКРАТІВ

ВІН НЕ НАЗІВАЄ ІХ НА ІМ'Я, АЛЕ АТАКУЄ ПОПЕРЕДНІ УРЯДІ, ЗАКЛИКАЄ ГОЛОСУВАТИ НА РЕСПУБЛІКАНЦІВ ПРИ НАБЛИЖЕНИХ ВИБОРАХ

Нью-Йорк, 19 лютого. — Доради президента Айзенгавера Шерман Адамс, промовляючи на прийнятті Товариства Американців Пейпер енд Пап, далі атакував демократів, хоч і не називав їх на ім'я. Він не послухав заклику Айзенгавера до своїх співробітників, щоб вони гостро не нападали на демократів, бо в Конгресі треба допомогти демократам для ухвалення нових законів. Адамс твердив, що за два десятиріччя, коли при владі були демократичні уряди, на високій становищі напхалися люди, які створили таку атмосферу, що в ній «шпигуни, підкуплені елементи та низької цінності службовці могли процвітати». Недаремно промовляв Адамс, в якій він назвав демократів «садибами», що є історичним страхом перед депресією, хочуть знову дістатися до влади, викликаючи обурення демократичних конгресменів та сенаторів. В останній своїй промові він обвинувачував демократів також і в невідповідній фермерській політиці.

Сенат затвердив Бісона більшістю 45 до 42 голосів

Вашингтон. — Сенат затвердив членом Крайової Ради Робітничих Відносин Алберта С. Бісона незалежною більшістю голосів у відношенні 45 до 42. За затвердження голосували 42 республіканці та три південні демократи, а проти затвердження 40 демократів, один республіканець та незалежний сен. Бейн Морс. Демократи були проти Бісона тому, що він, як бувший урядовець фірми Фуд Машинері енд Кемікал Корпорейшн, що дістає пенсію від тієї фірми, не буде об'єктив-

ним на пості члена Крайової Ради Робітничих Відносин і підтримуватиме прагнення Сенатора-демократа Метью М. Нілі заперечувати, що він не може голосувати за людину, яка є «безчесним брехуном у своєму зізнанні». Демократи опозицію видавали меншості, в якій стверджувалося, що Бісон «обманув і надурив довіру Сенату в зізнанні про свої матеріальні справи». Республіканці твердили, що Бісон подав невірні інформації через те, що був збанкрутований під час переслухання.

Судитимуть напроля Дікенсона

Вашингтон. — Команда Армії наказала генеральному військовому судови судити капітала Едварда С. Дікенсона, який не хотів вертатися до комуністичного полюсу, але пізніше змінив своє рішення, і, залишивши своїх 22 товаришів — комуністів, повернувся до ЗДА, де замешкав в своїй родині в Крайерс Неку в Вірджинії. Дікенсон інформував ворога про своїх товаришів у полоні та співпрацював із ворогом. Суд відбудеться у Вашингтоні, коли оборонець Дікенсона матиме час на підготовку оборони. Одночасно Суд Морської Піхоти продовжує переслухання в справі полковника Френка Г. Швабле, який підписав був сфальшовану заяву про те, немовби альянсу в Кореї посприяти бали бактеріями. Суд переслу-

● Голова Учительського Американського Товариства Лоренс Терріт заявив, що ЗДА потребують річно 150,000 нових учителів, а прибуває їх тільки половина цієї цифри. В 1960 році треба буде 900,000 нових учителів, а теперішня шкільна система дасть лише 400,000. За головну причину цього явища він вважає надто низькі вчительські платні, внаслідок чого вчителі серед року залишають працю, бо не можуть з неї жити.

● Знання в Нью-Йорку на Сьомій вулиці пиварів М'Сорлі відзначили сто років свого існування. В цей день кожний ставий гість діставав за дарма обід, але за пивом мусів платити. Ця пиварня відома з того, що до неї не вільно заходити жінкам. Таке застереження зробив її перший власник, і воно надале доскодило.

Непорозуміння між республіканцями внаслідок звільнення Меніона

Вашингтон. — Республіканський конгресмен Н. М. Мейсон зрезигнував із посту члена Президентської Комісії для Міжурядових Зв'язків на знак протесту проти звільнення з посади члена цієї комісії Кларенса Меніона. Меніон повідомив, що він мусів зрезигнувати на домагання президента Айзенгавера, який виступав на різних зборах агітував за звільнення сенатора Біркера про обмеження права президента укладати договори з чужин-

ними державами. На знак протесту проти того конгресмен Мейсон залишив членство в цій комісії, називаючи Адамса автократом і диктатором. Меніон був давнішим деканом Нотрдамської Правничої Школи, і Мейсон називав його «одним із великих людей в цій країні — надто великим, щоб бути президентом».

Департаменти дрють вияснення про звільнення працівників

Вашингтон. — Окремі департаменти повідомляють про звільнення своїх урядовців, яких треба було звільнити з огляду на державну безпеку. Департамент торгівлі звільнив 132 урядовців, в тому числі 23 запідозрених у підкупі діяльності. 36 звільнених урядовців були гомосексуалісти, а 73 звільнено з інших причин. Секретар рільництва Е. Т. Бенсон повідомив, що в його департаменті звільнено тільки одну особу з огляду на безпеку, бо вона була «дійсним членом комуністичної партії». В департаменті скарбу звільнено 130 осіб, з того 4 за нелояльність; в судівництві — 8 осіб, в тому числі одного бувшого комуніста; в поштово-уряді звільнено 166 осіб, а проти 23,548 ведеться слідство; в державному департаменті звільнено — 534, в тому числі 11 випадків за нелояльність, а решту за пияцтво, перверсію та балаканину. Але демократи не дово-

ляються цими звіщеннями, і вимагають докладніших даних, скільки між звільненими 2,200 державними урядовцями було комуністів, бо генеральний прокуратор недавно публічно проголосив, що під час урядування Айзенгавера з причин безпеки звільнено аж 2,200 урядовців, з чого можна б було думати, що всі ці урядовці — комуністи. 23 лютого демократичні конгресмени домагалися на Конгресовій Комісії Видатків докладнішого звіту в цій справі. На основі дотеперішнього звіту видно, що на 430 звільнених було 29 запідозрених в нелояльності до ЗДА.

● У містечку Муссеселі на Східній комуністи організували вуличну демонстрацію, протестуючи проти місцевого податку на пивну воду. Поліція вилучила сльозні бомби, Юрба, думуючи, що це справжні бомби, кинула у паніці врозтіч і поточила на смерть 4 особи. У Турині в Італії демонстрації перетворилися на вуличні бійки.

ПОСАДНИК МІСТА РОМ, Н. Н., ПІДПИСУЄ ПРОКЛІМАННЯ «УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ»

З нагоди цього річчя роковин проголошення самостійності і соборності Української Народної Республіки, посадики міста Ром, Н. Н., п. Семіод Вордхелл, проголосив у місті «Українське Дня». На фото: Мейор Вордхелл підписує прокламацию в присутності представників місцевої Української Православної Громади, яка робила заходи в цій справі. Стоять (зліва): парох о. Десан Дмитро Савка, голова церковної громади, Микола Гремчук, касир громади Ярослав Мандрик, секретар Іван Фіщик та завідувач міста Леслі Р. Радд.

Лондон дуже здержаний в оцінках берлінських „успіхів“

Лондон. — Прем'єр Черчилль висловився в англійському парламенті здержливо, що Захід „матиме користі“ з Берлінської конференції. Зате військовий міністр, маршал Александер на пресовій конференції заявив виразно про потребу зусиль ослугити в Берліні порозуміння в німецькій справі. Він твердив, що тепер треба ще швидше реалізувати західний оборонний пакт. Маршал Александер підкреслював потребу мати німецьке наземне військо в авангарді тих оборонних сил Заходу, що їх нова стратегія бере під увагу атомовою зброєю. Після того, як міністр закордонних справ Іден повернувся з Берліну, в парламенті відбудеться дебата в зовнішньо-політичних питаннях, головню про Берлін. Лондонський чоловічий часопис „Таймс“ стверджує повну неадекватність конференції в тих справах, для яких вона влаштовувалася. Коли один з парламентарних послів запитував Черчила про можливість нової конференції з участю президента Айзенгавера, Малінкова, Черчила і французького прем'єра Ланієля — Черчилль відмовився говорити про це.

Берлінці демонструють проти становища Молотова

Берлін. — У Західному Берліні відбувся демонстраційний похід проти становища Совєтського Союзу, що не хоче допустити до вільних виборів у цілій Німеччині, як бази для об'єднання обох розділених частин німецького народу. Демонстрацію організувала робітничка спілка під гаслом „мовчазний протест“. 15,000 демонстрантів мовчки промаршували перед будинком міської ради і вислухали промови західноберлінського посадинка Вальтера Шрайбера. У відповідь комуністи організували

ЗАКІНЧИЛАСЬ КОНФЕРЕНЦІЯ МІНІСТРІВ У БЕРЛІНІ

РІШЕНО СКЛИКАТИ КОНФЕРЕНЦІЮ ПРО КОРЕЮ. — ПОВНА НЕВДАЧА НАРАД ПРО НІМЕЦЬКИНУ, АВСТРІЮ І СПРАВУ БЕЗПЕКИ В ЄВРОПІ.

Берлін. — Після 21 пленарних і 6 тасмних засідань конференції чотирьох міністрів закордонних справ не осягнули найменшого порозуміння в найважливіших справах, для яких конференція була скликана, а саме — у справах Німеччини й Австрії. Це виразно стверджено в офіційному повідомленні, що його видали після закриття конференції в четвер о год. 7 вечора. Зате на тайних засіданнях міністрів устійнено порозуміння щодо скликання мирової конференції в справі Кореї. Вона має відбутися 26 квітня в Женеві, у Швейцарії. Як її учасників, названо ЗДА, Великобританію, Францію, СРСР, червоний Китай, Південний й Північний Корею і ті держави, які брали участь в корейській війні і самі заохочували прийняття на конференції. На конференції в справі Кореї буде обговорювана така справа замірення в Індонезії. Цей одиникий успіх Берлінської конференції, і то успіх формального характеру, без заторкнення суті проблеми в Кореї й Індонезії, вважається найбільшим успіхом французького міністра закордонних справ Відо, який протягом місяців наполягав на тому, щоб сполучити справу Кореї зі справою Індонезії, вважаючи, що таким чином можна буде легше осягнути замірення в Індонезії. На останніх засіданнях міністрів про Німеччину вже не говорилось. Зате про Австрію була мова ще на останньому засіданні міністрів. Здавалось, що може відбутися в останній хвилині знайти порозуміння, після того, як Молотов відмовився від своєї попередньої вимоги, щоб у мировий договір з Австрією вставили окремі заборони Австрії вступати в будь-який військовий союз, погоджуючись лише на долучення до мирового договору заяви австрійського міністра закордонних справ в цій справі. Тоді австрійський міністр закордонних справ Фігль запропонував Молотову, щоб той погодився на устійненні останнього терміну, до якого совєтське військо перебуватиме в Австрії, а саме до 30 червня 1955 р. Однак Молотов відповів „ні“. Зрештою, в офіційному повідомленні про виследи конференції сказано, що про те, що в справі майбутнього розроблення рішено винимувати погляди з покликаним на відповідну постанову Об'єднаних Націй з 28 листопада мин. року. На закінчення конференції державний секретар Доллес виступив ще одну довшу промову, в якій підкреслював головну причину невдачі наради у справі Німеччини й Австрії: Захід, мовляв, стоїть на становищі, що всім народам треба дати повну свободу рішати про себе самих і вибирати свою політику, а СССР заперечує це фундаментальне право. Захід — сказав Доллес, — вірить, що німці й австрійці не повторять помилок з минулого, зате Молотов побоюється повернення часів німецького кайзера чи Гітлера. Щоб забезпечити себе проти нової агресії, Совєти накопичують таку збройну силу, яка у практиці може опанувати всі інші країни. У чартері Об'єднаних Націй сказано, що треба здобути „свободу від страху“, тим часом тепер панує „страх перед свободою“. Останньою Доллес висловився оптимістично про виграш на успіх дальших зусиль Заходу здобути для світу мир і підкреслював, що в усіх без винятку справах три західні міністри закордонних справ знайшли були спільну мову.

У Берліні радили загалом впродовж 95 годин

Берлін. — Статистика Берлінської конференції вказує, що чотири міністри закордонних справ радили на 27 сходинах разом 95 годин. Конференція почалася 25 січня і тривала до 18 лютого. Відбулося 21 явних пленарних засідань і 6 тасмних, що з них брали участь тільки міністри закордонних справ і по три дорадники кожного міністра. З відкритих засідань видавано журналістам тексти промов всіх міністрів, з тасмних не проголошувалося ніяких повідомлень. Всі шість тасмних засідань були призначені точні „1“ денного порадки, а саме — „зменшення міжнародного напруження і скликання конференції п'яти держав включно з комуністичним Китаєм“. Одинадцять засідань присвячено німецькій справі і справі безпеки в Європі, а 4 засідання — виключно справі мирового договору з Австрією. Закордонні міністри радили 17 разів в Західному Берліні, в американському секторі, і 10 разів в Східному Берліні, в підсовєтській зоні.

Америка не забере більше військ із Кореї

Вашингтон. — Головний командувач військ ЗДА і ОН на Далекому Сході, генерал Джим Голл, заперечив на пресовій конференції у Вашингтоні поголоски, начебто уряд ЗДА задумує стягнути з корейського терену більше війська, як заповідник президентом Айзенгавером дві дивізії. Голл заявив, що „з огляду на теперішній час“, проти комуністичної військ не мусять зберегти свою силу. Він заявив, що не вірить, щоб комуністи відновили бойові дії в Кореї, але додав, що коли б вони були певні, що зможуть перемогти, то зробили б це. Відкриття з Кореї 40-ї і 45-ї американських дивізій не послаблять тамоніх альянських сил, бо їх позиції займають нововишколені дві південно-корейські дивізії.

● Вільгельм Найсера, колишнього голову совєтської таємної поліції в Східній Німеччині, Рудольфа Геррінштадта — редактора офіційної комуністичної газети „Носс Дойтшлянд“ і Ганса Ляйтера — недавнього керівника культурного відділу в комуністичній партії Німеччини викликали остаточно з комуністичної партії.

● У поспішному поїзді на Північному березі припинений до нього совєтський саломовний вагон. Подорожні, що їхали в тому вагоні, відмовилися від допомоги, з якою поспішили були австрійські залізничники, але одного подорожнього так треба було відвести до австрійського шпиталю. Кажуть, що в цьому вагоні йшов совєтський посол Володимер, переїздивши з Праги до Рому.

Париж вдоволені вислідом Берлінської конференції

Париж. — Перші вістки з Парижу про позитивну реакцію тамоніх політичних кіл на офіційне повідомлення про виследи Берлінської конференції. Франції від самого початку конференції найбільше залежало на тому, щоб використати нагоду для порушення справи війни в Індонезії і наблизити той війну до кінця. Рішення скликання на квітень конференції до Женев включно в далеку-східних справах, з поставленням на одну дошку справи Кореї і Індонезії — це було, власне, бажанням Франції. Фран-

ЧИ СПРАВДІ ТВЕРДИНЯ?

(Закінчення зі стор. 2)

Традиція і ріст

Наші громадські установи в Старім Краю добре знали заморський Союз. Часта допомога загальногромадським акціям центральному Союзу і його відділами постійно пригадувала його рідний громаді потойбіч океану. Але й ширше громадянство знало про його існування та громадську діяльність. Передусім заклики „Свободи“. І справді кажучи, ми краще знали редакторів союзного часопису, ніж його предсідників. Але хто зустрічався „Свободою“, знав і про Союз. Зокрема близькі нам були різнородні протестаційні акції, організовані здебільшого Союзом, — вони скріплювали наш опір окупантам і нашу віру в успіх, адже світ знав про неї і світ співчував нам. В нашій окупанційній ізоляції від зовнішнього світу це була велика потіха і допомога. І тому це не було ніяким випадком, що автор цих слів, як і багато тисяч нових імігрантів, зараз після того, як вийшов на сушу з надміру колишнього корабля, включився в життя союзної громади. Вже більш випадковим було те, що він за короткий час згодом опинився на найбільшому зборі тугешньої громади — останній конвенції Союзу. Перехід з вічно мінливих надміру

України від початку. І в цій головна заслуга нової нашої іміграції в цій країні, і вона залишилася головною, хоч стільки цінностей вона внесла в наше життя за короткий час свого побуту тут, і зносить беззастанно.

Значення числа

Коли ми відходили від рідних порогів у невідому мандрівку, ми не тільки рятували з-під займанничього нагана власні голови, не тільки йшли шукати кращого життя (хоч і не зрікаюся людських умов побуту), але щоб далі боротися, нехай і з-поза моря, за Україну, яку ми втратили у рокопашній бою.

Велике діло вимагало не тільки великої ідеї, але й великого числа. Велику ідею може підняти незалежний Гурт, і навіть одна людина. Завдяки вогненному слову Шевченка. Але реалізувати її, довершити велике діло, може тільки велика громада. Тут була друга причина, чому ми зійшлися в Союзі, в цій найбільшій, а водночас найстаршій та найбільш загальній своєму структурою організації наших заморських земляків.

Ми тоді не знали про Союзів мільйони, ми й не питали й не цікавилися ними. У нашій нехоті до багатства, яке усе було в чужих руках, ми навіть не любимо слухати про ті мільйони. Ми йшли до Союзу, щоб включитися в його тисячу громад, щоб бодай посередньо об'єднати

ся з легендарними піонерами нашими в Новому Світі, щоб скріпити їх нашим числом, нашим умом та працею і щоб разом з ними готувати кращу долю незбутній нашій Батьківщині.

У діпських таборах ми пройшли першу лекцію, добру лекцію, еміграційної азбуки. Ми загнали найголовнішу недугу еміграції: гнід добродення, розпорошення, атомізації громадського життя і роботи. Навіть найкращі задуми, найнаполегливіші зусилля кінчилися марно загибллю в середовищі розпорошення громадської енергії. І коли, припливши повз Ста-ту Свободи, сів на само-му морському березі ми зустріли велику організацію з юною надією на кращу громадську роботу і кращу звичай від тих, що їх залишили за мурами таборних казарм. Наскільки реальними виявилися ті надії, читач відповіді собі сам. В 60-ліття Союзу, бодай в половині стейтів величезної американської землі, відділи Союзу з єдиними й національними організаціями наших земляків.

Лучиник покодін

Ми прийшли до цього великого, вільного краю з твердою постановою не зрестися нашого національного обличчя і не занежати нашої життєвої місії: боротьби за рівне право на вільне існування в Україні, але водночас стати бодай посередньо об'єднати

днями цієї гостинної землі. Залюбки боротьба Вашингтонської спадщини з окупантом України дала до цього найбільш пригоже підсвітка. Нащо настанови та спільна боротьба Америки і України зі спільним ворогом допомагає нам теж в одному з основних наших завдань: об'єднанні всіх наших емігрантських покодін.

Громадське і громадське об'єднання може здійснитися тільки організованим способом: через громадські установи. Найбільш загальними установами в цій країні є братські союзи, а між ними найбільшим є УНСоюз. В ньому організована левина частина нашої старої іміграції. Дуже часто Союз є єдиним установою, в якій імігранти знаходяться. Тому діяти до них і зв'язатися з ними в громадській площині можливо здебільшого тільки через Союз. Не зв'язатися зі Союзом, значить практично відірватися зв'язку і — силі тієї постарілої, але дуже задоволеної, що важніше, ще й сьогодні дуже важливої частини нашого заморського громадянства. Це ж вони в дуже важких умовах створили й зберегли ті громадські надбання, які ми сьогодні допомагаємо їм утримати в розбудовуванні. І вони досі зберігають громадську активність і це далеко не перешлих явище, а історія наших громадських змагань.

А втім не забуваймо, що головною через ту стару генеральну нашої іміграції йде го-

лобий шлях до їх синів і дочок, а почерва їх до — вучків. Занедбати цей шлях, значить зрестися найціннішим нашого елементу, найціннішою національною субстанцією, тобто тих, які, хоч вже стали повними американцями, бо народилися у цій країні, все ж зберегли вірність її ідеалам і стали на шлях до допомоги в їх здійсненні. Не так важко любити Україну, хто на ній народився, там жив і її знає. Далеко важче це тим, хто її зовсім не знає, для кого ця Європа є чужим континентом. Зв'язатися з тим поколінням, об'єднатися організаційно і духовно — це таке важливе завдання свідомої частини нашої нової іміграції, що ніякий труд, ніяка жертва для цього не буде завелика. Це дії й прислухувало величезній частині тих, які після приїзду до цього краю включилися у велику союзову громаду. Стати осторонь існуючих централізованих установ, було б свідомим відкиненням усіх їх великих надбань і, шогорше, утворенням доповіді нашої, і так не дуже то сильної, тугешньої громади.

Чинник громадської стабілізації

Ми бачили й бачимо в УНСоюзі і подібних йому організаціях важливий чинник стабілізації нашого громадського життя і миру. Ми знаємо: політичне життя — це частина життя нації, а політична ідеологія і організація — це історія і змагання між собою. Тому ми не думаємо, що нам треба шукати райської левади ідеального єдиноумччя і спокою. Але ж хто з нас не погодиться в тому, що політична зрізнованість і боротьба поміж частинами нашої еміграції зайшли задалеко? Хто з нас бачив собі менше повторення публічного згіршення, якого досі не було, щоб свято соборності, саме соборності, святковану групою, і то в атмосфері розпаленої до білого ненависті? Було б нещастям для нашої громади, коли б зрізноване наше життя мало звукуватися й повертатися до дуже примітивніших форм. Але ще більшим нещастям було б поглиблення і поширення того розгаришу, що його ми бачимо і переживаємо в останніх часах. І вже сьогодні приходить думка, що коли наше громадянство все ж таки в основному зберігає єдність, то в цьому велика заслуга УНСоюзу.

Під звуки ювілейних дзвонів...

Ось як автор цих слів, один з наймолодшого шару союзної громади, бачив УНСоюз близько п'яти років тому і як він бачить його та його призначення сьогодні, під звуки ювілейних дзвонів, що їх, як належить, першою сколихнула невідступна союзницька „Свобода“. Читачеві вільно з автором не погоджуватися, йому навіть і треба тут з'ясувати образ в багатому дечому доповненні і навіть скорегувати. В

одному тільки, сподівалося, напевно погодиться з нами читач, а саме, що, незалежно від великих фінансових надбань, наш Ювілей ніколи не був і не намагався бути тільки бізнесом, а його відділи — збірковими станціями підприємства. Хто так дивився на нього, той ще не розумів структури нашого заморського громадянства, той і сприймає ці ювілейні міркування автора, як більш чи менш вдалі ювілейні компліменти, і це являється, як вогню.

Український Народний Союз зустрічає свій шістдесяті річний ювілей на найвищому щаблі розвитку. Ніколи раніше число членів і майно не були такі великі, а праця така різноманітна. Нова хвиля іміграції не лише допомогла збільшити чисельність і можливість Союзу, але й дуже поглибила його діяльність, а її діти, які масово знайшлися в Союзі, незвичайно відмолодили його і на довгі роки запевнили тривалість і розвиток.

Тому ці ювілейні дзвони радісніші, як завжди. Бо вони згадують не лише про важливий вік Ювілята, не тільки підсумовують його здобутки і заслуги в минулому, але — як же рідкі такі ювілеї! — підкреслюють його молодість і живучість. Чи, таким о Ювілятові потрібно будь-яких компліментів?